

Årsrapport for 2002

UDENRIGSMINISTERIET, 4. JUNI 2003

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Tlf.: 33 92 00 00
E-mail: um@um.dk
www.um.dk

Årsrapport for 2002

1	Beretning	1
1.1	Hovedformål og -opgaver	1
1.2	Årets overordnede faglige og finansielle resultater	2
1.3	Moderniserings- og effektiviseringsprocessen i udenrigstjenesten.....	3
1.4	Faglige forventninger til det kommende år	5
2	Målrapportering	6
2.1	Det generelle udenrigspolitiske og -økonomiske område.....	6
2.1.1	Kommentarer til oversigten.....	7
2.1.2	Uddybende analyser og vurderinger.....	9
2.2	Administration af udviklingsbistand	11
2.2.1	Kommentarer til oversigten.....	11
2.2.2	Uddybende analyser og vurderinger.....	12
2.3	Eksport og investeringsfremme	15
2.3.1	Kommentarer til oversigten.....	15
2.3.2	Uddybende analyser og vurderinger.....	16
2.4	Konsulære sager	17
2.4.1	Kommentarer til oversigterne	17
2.4.2	Uddybende vurderinger og analyser.....	18
2.5	Specifikke aktivitetsområder	19
2.6	Benchmarking af den danske udenrigstjeneste	20
3	Regnskab	22
3.1	Driftsregnskab	22
3.2	Bevillingsafregning og akkumuleret resultat.....	23
3.3	Indtægtsdækket virksomhed, gebyrer og tilskudsfinansieret forskning.....	24
3.4	Anlægsregnskab.....	25
3.5	Tilskudsregnskab for overførselsramme I	26
3.6	Personaleregnskab	26
3.7	Regeringens fællesudgifter til EU-formandskabet.....	27

Bilagsoversigt:

- Bilag 1: Oversigt over årsberetninger på Udenrigsministeriets område og for relaterede institutioner
- Bilag 2: Oversigt over danske diplomatiske repræsentationer i udlandet pr. 31. december 2002
- Bilag 3: Oversigt over fordelingen af den danske udviklingsbistand på indsatsområder i 2002
- Bilag 4: Oversigt over fordelingen af den danske bilaterale bistand på sektorer i 2002
- Bilag 5: Forklaringer til aktivitetsoversigterne i tabel 7 og 8
- Bilag 6: Rapport om benchmarking af den danske udenrigstjeneste
- Bilag 7: Specifikation af anlægsregnskab
- Bilag 8: Oversigt over institutioner, der modtager 50% af deres driftstilskud fra Udenrigsministeriet og/eller er oprettet i henhold til lov
- Bilag 9: Bidrag til regnskabsmæssige forklaringer vedrørende §06.1-6-2 og 6.3 Udenrigsministeriet, regnskabsåret 2002

Påtegning

Som led i den fortsatte udvikling af Udenrigsministeriets regnskabsaflæggelse har ministeriet på forsøgsbasis valgt at afrapportere om de regnskabsmæssige hovedtal og om gennemførelsen af de eksternt fastsatte mål for 2002 efter det nye rapporteringsformat - årsrapporten. Denne årsrapport træder derfor i stedet for det virksomhedsregnskab, som Udenrigsministeriet har aflagt i de senere år, men sigtet er det samme: at give eksterne interessenter et samlet regnskabsbaseret overblik over Udenrigsministeriets virksomhed.

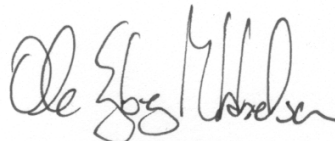
Økonomistyrelsens retningslinjer for aflæggelse af årsrapport er - henset til Udenrigsministeriets særlige organisatoriske og styringsmæssige rammebetingelser - i videst muligt omfang lagt til grund. En række af Udenrigsministeriets aktivitetsområder er ikke selvstændigt omtalt i årsrapporten. Flere af disse områder er beskrevet i de årsberetninger, der udarbejdes på en række af Udenrigsministeriets aktivitetsområder. For at give interesserede læsere en let adgang til uddybende oplysninger på de enkelte områder indeholder bilag 1 en oversigt over årsberetninger på Udenrigsministeriets område og for relaterede institutioner (med links hertil).

I lighed med virksomhedsregnskaberne for 2000 og 2001 aflægges årsrapporten - efter aftale med Økonomistyrelsen - på frivillig basis og som forsøg. Der er med årsrapporten søgt at tage højde for de bemærkninger, som eksterne interessenter og andre brugere har afgivet vedrørende Udenrigsministeriets virksomhedsregnskab for 2001. Udenrigsministeriet vil i de kommende år - i takt med udviklingen af den fælles strategiske mål- og resultatstyring for udenrigstjenesten - videreudvikle den årlige rapportering for regnskabets nøgletal og eksternt fastsatte mål.

Udenrigsministeriet, den 4. juni 2003

Friis Arne Petersen
Direktør for Udenrigsministeriet

Ole Egberg Mikkelsen
Kontorchef, Økonomikontoret

1 Beretning

1.1 Hovedformål og -opgaver

Udenrigstjenestens overordnede formål er at varetage rigets mellemfolkelige anliggender og at forestå og koordinere udenrigspolitiske og udenrigsøkonomiske forbindelser til udlandet, herunder Danmarks deltagelse i samarbejdet inden for EU og andre internationale organisationer, samt at yde bistand til danske statsborgere og bistå danske virksomheder i deres erhvervsmæssige forbindelser med udlandet. På udviklingsbistandens område er formålet i henhold til lovgrundlaget gennem samarbejde med udviklingslandenes regeringer og myndigheder at støtte bestræbelserne på at opnå økonomisk vækst for derigennem at medvirke til sikring af social fremgang og politisk uafhængighed¹.

De overordnede formål er i bevillings- og styringsmæssig henseende opdelt i fire hovedområder, der omfatter udenrigstjenestens samlede opgavevaretagelse:

- Generelle udenrigspolitiske og -økonomiske opgaver, som bl.a. omfatter Danmarks forhold til andre lande og internationale organisationer
- Administration af dansk udviklingsbistand
- Eksport- og investeringsfremme samt handelspolitik
- Konsulære opgaver, herunder bistand til danske statsborgere i udlandet, flygtningesager mv.

De fire hovedområder dækker over en - i en international sammenligning - bred opgaveportefølje, der i fællesskab varetages af Udenrigsministeriet. I udetjenesten varetages de mange forskelligartede opgaver af 86 diplomatiske repræsentationer. Herudover varetager 26 handelskontorer bemandet med eksportstipendiater eksport- og investeringsfremmeopgaver. Endelig er de ca. 460 fast bosiddende honorære konsulere/generalkonsulere, som ulønnet bistår med varetagelsen af danske interesser i lokalområdet - typisk i form af bistand til danske statsborgere.

Udenrigstjenestens organisation og virksomhedsområder er nærmere beskrevet på Udenrigsministeriets hjemmeside (<http://www.um.dk/udenrigstjenesten/>).

Årsrapporten omfatter udenrigstjenestens departementale virksomhed, der omfatter samtlige hovedkonti under § 6, Udenrigsministeriet, bortset fra § 06.11.13 Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (etableret pr. 1. januar 2003).

¹ Jf. lov om udenrigstjenesten fra 1983 som senest ændret ved lov nr. 410 af 6. juni 2002, lov om internationalt udviklingssamarbejde fra 1971 som senest ændret ved lov nr. 411 af 6. juni 2002 samt lov nr. 53 af 31. januar 2001 om visse aspekter af Danmarks Eksportråds virke.

1.2 Årets overordnede faglige og finansielle resultater

På det **udenrigspolitiske område** var gennemførelsen af det danske EU-formandskab den største og afgørende udenrigspolitiske udfordring i 2002. Målsætningerne i det omfattende formandskabsprogram blev gennemført. Det væsentligste mål for det danske EU-formandskab mål var udvidelsen. Efter en vanskelig proces med både forudsete og uforudsete udfordringer lykkedes det på topmødet i København at afslutte udvidelsesforhandlingerne med 10 kandidatlande. Der blev også skabt gode fremskridt for de øvrige kandidatlande Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet. Målsætningerne om styrkelse af forholdet til EU's nye naboer, en aftale med Rusland om transit mellem Kaliningrad og Rusland, planlægning af EU's overtagelse af politimissionen i Bosnien og succesfuld afholdelse af en række topmøder, ikke mindst ASEM 4-topmødet, hvor forholdet mellem EU og Asien styrkedes, blev alle opnået.

Håndteringen af aktuelle udenrigspolitiske spørgsmål vil oftest være betinget af vanskelige og omskiftelige omstændigheder og pludseligt opståede begivenheder. I Mellemøsten lancerede formandskabet en række fredsinitiativer, der fik bred international opbakning og fungerede som referencepunkt for fredsbestræbelserne. I spørgsmålet om den Internationale Straffedomstol bidrog formandskabet til at skabe en fælles EU-linie og opfordrede 65 lande til snarest muligt at tiltræde domstolens statut. EU's andre eksterne politikker, fx i forhold til Afrika, Asien, det Vestlige Balkan, bæredygtig udvikling, handelsspørgsmål og civil krisestyring, blev alle styrket, og der blev skabt konkrete resultater på en lang række områder. Udenrigsministeriets resultater under formandskabet må samlet set vurderes som overordentligt tilfredsstillende.

På **udviklingsbistandens område** blev de politiske prioriteter i ”Redegørelsen for Regeringens Gennemgang af Danmarks Udviklings- og Miljøsamarbejde med Udviklingslandene”² gennemført. Redegørelsen indebar en refokusering af bistanden på fattigdomsbekæmpelse samt større vægt på fremme af demokrati, menneskerettigheder og styrkelse af kampen mod terrorisme. I konsekvens heraf blev programsamarbejdet med Zimbabwe og Malawi lukket, udfasning af samarbejdet med Eritrea blev påbegyndt, og de budgetmæssige rammer for samarbejdet med ni programsamarbejdslande, en række multilaterale organisationer og danske NGO'er blev reduceret. Under puljen på 70 mio. kr. til særlige indsatser med sigte på inddragelse af kvinder i udviklingsprocessen og udvikling af nye metoder til fattigdomsbekæmpelse blev der igangsat etårige programmer i fem programsamarbejdslande. Regeringens prioritering af styrkelse af erhvervsudviklingen i udviklingslandene blev udmøntet ved dels at udvide Privat Sektor-programmet til alle programsamarbejdslande dels at iværksætte et erhvervssektorprogram i Ghana. Samtidig blev ordningen for blandede kreditter udvidet, således at det nu også er muligt at finansiere projektleverancer fra andre lande end Danmark til udviklingslande under ordningen. Omlægningen af udviklingsbistanden i overensstemmelse med de nye prioriteringer blev

² Fra januar 2002.

hovedsagelig iværksat i første halvår af 2002 med en betydelig indsats fra Udenrigsministeriets og bistandsambassadernes side. Indsatsen tog afsæt i det mangeårige samarbejde med de berørte lande og organisationer, hvorigennem der er oparbejdet solide erfaringer og adgang til de højeste beslutningsniveauer, som blev anvendt til at formidle den nye danske politik på en konstruktiv måde.

For yderligere at kunne dokumentere resultater og målopfyldelse på **eksport- og investeringsfremmeområdet** blev der i 2002 udviklet en metode til at belyse den direkte samfundsmæssige nytte af Danmarks Eksportråds arbejde i form af måling af den direkte eksporteffekt af Eksportrådets fakturerede ydelser til danske virksomheder³. Målingen viste, at Eksportrådets indsats i 2001 havde resulteret i en stigning i eksporten på mindst 3 mia. kr., hvoraf knapt 700 mio. kr. blev realiseret i 2001. De resterende 2,4 mia. kr. forudses realiseret over de følgende tre år. Betydningen for samfundsøkonomien af Eksportrådets indsats er beregnet i den økonomiske model ADAM. Alene i det første år betyder stigningen i eksporten en øget beskæftigelse på ca. 2.300 personer.

På det handelspolitiske område blev der i forbindelse med EU-formandskabet opnået betydelige resultater. På grundlag af fælles holdninger og positionspapirer vedtaget under det danske formandskab fik EU gennem en aktiv og engageret indsats i såvel WTO som bilateralt fremmet forhandlingerne i Doha-runden om liberalisering af verdenshandelen. Bl.a. bidrog et vellykket ASEM-udenrigshandelsministermøde til konklusioner om WTO-forhandlingerne ved ASEM 4-topmødet i København, jf. http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/asem/min_other_meeting/eco_min4.htm.

Tabel 1. Oversigt over Udenrigsministeriets finansielle resultat (mio. kr.)

	R2002
Bevilling (nettotal)	713,1
Indtægter	1.184,0
Årets finansieringsgrundlag	1.897,1
Udgifter	1.785,3
Driftsresultat	111,8

For yderligere beskrivelse og vurdering af året regnskabsmæssige og finansielle resultat se afsnit 3.1. om driftsregnskabet.

1.3 Moderniserings- og effektiviseringsprocessen i udenrigstjenesten

Der er iværksat en moderniserings- og effektiviseringsproces som omfatter alle dele af opgavevaretagelsen. I opfølgning af det interne visions- og strategiprojekt UM-2010⁴ - søsat i

³ Effekten af eksportfremme – Danmarks Eksportråd – Basismåling 2002. PLS Rambøll Management, juli 2002.

⁴ Projektet sigter mod at fastholde den danske udenrigstjeneste blandt de allerbedste og mest effektive udenrigstjenester.

foråret 2001 - fik moderniserings- og effektiviseringsdagsordenen yderligere bredde og sammenhæng i løbet af 2002 med særlig fokus på videreudvikling af mål- og resultatstyringen og effektivisering af sagsgangene inden for det generelle udenrigspolitiske område. Arbejdet med at fastlægge Udenrigsministeriets fremtidige rolle i EU-koordinationsprocessen indgik som en integreret del af dette effektiviseringsarbejde.

Parallelt med opfølgingsarbejdet og de omkostningsreduktioner, som Udenrigsministeriet har gennemført i 2002, videreførte Udenrigsministeriet de allerede iværksatte moderniseringstiltag.

Som led i styrkelsen af den overordnede styring på tværs af aktivitetsområderne blev der i 2002 som et pilotprojekt udarbejdet overordnede og tværgående resultatkontrakter mellem Udenrigsministeriets direktør og 4 repræsentationschefer. Fokus i kontrakterne er på det generelle udenrigspolitiske område. Pilotprojektet danner grundlag for det videre arbejde med at indgå overordnede resultatkontrakter med samtlige repræsentationschefer og enhedschefer i hjemmetjenesten i kombination med tidsregistrering, jfr. nedenfor.

På eksport- og investeringsfremmeområdet blev der arbejdet videre med styrkelse af mål- og resultatstyringen ved

- indgåelse af en overordnet resultatkontrakt mellem Udenrigsministeriets direktør og chefen for Danmarks Eksportråd,
- indgåelse af underordnede resultatkontrakter for alle enheder ude og hjemme med eksport- og/eller investeringsfremmeaktiviteter (i alt 89 kontrakter i 2002),
- iværksættelse af første fase af et pilotprojekt med præstationsmålingssystemet Balanced Scorecard og
- iværksættelse af det forberedende arbejde med introduktion af tidsregistrering i den samlede udenrigstjeneste - i første omgang som pilotprojekt.

Også på udviklingsbistandens område fortsatte arbejdet med effektivisering og videreudvikling af mål- og resultatstyringen. Dette skete ikke mindst i forbindelse med forberedelserne til fuld decentralisering af forvaltningen af den *bilaterale* bistand pr. 1. september 2003, som - på baggrund af erfaringerne fra et pilotprojekt med decentralisering til et mindre antal bistandsambassader - indebar

- styrkelse af virksomhedsplanlægningsaftalerne mellem Udenrigsministeriet og repræsentationscheferne for bistandsambassaderne,
- fastlæggelse af klare ansvarsområder mellem enhederne i ude- og hjemmetjenesten,
- skærpelse af de forvaltningsmæssige retningslinjer for den bilaterale bistand med øgede krav til etablering af resultatmål og rapportering,
- iværksættelse af et pilotprojekt for målrapportering på lande-, sektor- og programniveau

- introduktion af et nyt format for Danidas Årsberetning og Program- og Projektorientering⁵ samt
- (i marts 2003) oprettelse af en ny enhed i Sydgruppen med ansvar for kvalitetssikring og mål- og resultatstyring af bistanden.

Herudover blev der i 2002 indgået virksomhedsplanlægningsaftaler med alle 15 ambassader i programsamarbejdslandene samt ambassaden i Sydafrika. Samtidig blev udviklingen af en kommunikationsstrategi på udviklingsbistandens område påbegyndt.

På det *multilaterale* område blev der igangsat et pilotprojekt med udvikling af virksomhedsplanlægningsaftaler, som blev integreret i en overordnet resultatkontrakt mellem den pågældende repræsentationschef og direktøren. Samtidig blev der taget beslutning om at udarbejde strategier for samarbejdet med de multilaterale organisationer (organisationsstrategier), som Danmark yder bidrag til, med henblik på at tilvejebringe et grundlag for styrket mål- og resultatstyring af den multilaterale bistand. Fra 2002 vil den multilaterale bistand blive inkluderet i Danidas Årsberetning og Program- og Projektorientering.

1.4 Faglige forventninger til det kommende år

Efter EU-formandskabets afslutning er der sat yderligere fart og dynamik i moderniserings- og effektiviseringsarbejdet. Otte moderniseringsarbejdsgrupper⁶ er nedsat, og der skal ifølge tidsplanen senest i juli 2003 foreligge en mission, en vision og et værdigrundlag, og der skal være udviklet et fælles koncept for en fælles mål- og resultatstyring for udenrigstjenesten. Også inden for de øvrige områder omfattet af arbejdsgruppernes kommissorier skal skabes flest mulige konkrete resultater inden juli 2003.

Decentraliseringen af den bilaterale bistand skal være fuldt gennemført pr. 1. september 2003 med de fornødne organisatoriske og ressourcemæssige tilpasninger⁷. Samtidig fortsætter arbejdet med at styrke mål- og resultatstyringssystemerne for både den bilaterale og den multilaterale udviklingsbistand og forvaltningen heraf. Endelig vil udenrigstjenesten fortsat deltage i et tæt samarbejde med samarbejdspartnere fra udviklingslandene og andre donorlande såvel på nationalt niveau i samarbejdslandene som på internationalt niveau med henblik på videreudvikling af målrettede og repræsentative indikatorer for bistandens effektivitet.

⁵ Det nye format tages i brug fra og med Danidas Årsberetning for 2002.

⁶ Arbejdsgrupperne behandler følgende spørgsmål: 1) mission, vision og værdigrundlag for udenrigstjenesten, 2) fælles mål- og resultatstyring for udenrigstjenesten, 3) modernisering af sagsgangene, herunder Udenrigsministeriets fremtidige rolle i EU-koordinationsprocessen, 4) information, kommunikation og presse, herunder Udenrigsministeriets fremtidige web-tilstedeværelse, 5) Intranet og videndeling, 6) Fællessekretariatets fremtidige opgaver og udseende, 7) Konsularkontorets placering i Udenrigsministeriet og 8) medarbejderudvikling.

⁷ Tilpasningerne, der indebærer ændringer i ressourcefordelingen mellem især landekontorerne og bistandsambassader, vil blive fulgt op med den nødvendige kompetenceudvikling af alle relevante medarbejderkategorier.

På eksportfremmeområdet vil anden fase af pilotprojektet vedrørende introduktion af Balanced Scorecard blive gennemført i 2003. Det indebærer, at der vil blive udviklet måltal for alle væsentlig aktiviteter i Danmarks Eksportråd - ude som hjemme - hvilket vil gøre Eksportrådets strategi mere operativ. Det bliver nødvendigt med en tæt ressourcestyring for at tilvejebringe grundlaget for den mest effektive virksomhedsbetjening i de kommende år og for at få en bedre styring af public service-indsatsen ude som hjemme.

Den samlede moderniseringsdagsorden skal understøtte udenrigstjenestens ambition om også i 2003 - både bilateralt og i multilaterale sammenhænge - at føre en offensiv aktivistisk udenrigspolitik til varetagelse af danske interesser og målsætninger. Sikringen af et stærkt og velfungerende udvidet EU, det transatlantiske samarbejde, styrkelse af en international retsorden med FN som et vigtigt omdrejningspunkt, fremme af Danmarks kandidatur til en plads i FN's Sikkerhedsråd, bekæmpelse af international terrorisme og dens grundlæggende årsager samt regeringens arbejde med at udforme en langsigtet udviklingspolitik som ramme for den danske udviklingsbistand vil være blandt de centrale udfordringer i 2003. Med hensyn til udviklingspolitikken vil ønsket om yderligere koncentration, fokusering og fleksibilitet nødvendiggøre omlægning og tilpasning af bistanden også i de kommende år.

2 Målrapportering

2.1 Det generelle udenrigspolitiske og -økonomiske område

Der gennemføres som led i udenrigstjenestens moderniseringsdagsorden et udviklingsprojekt vedrørende den tværgående mål- og resultatstyring på alle aktivitetsområder, herunder vedrørende det generelle udenrigspolitiske område, som er en del af udenrigstjenestens departementale opgavevaretagelse, jf. afsnit 1.4. Denne del af udenrigstjenestens aktivitetsfalde er ikke omfattet af kravet om afrapportering - svarende til at de øvrige ministerområder ej heller afrapporterer vedrørende de departementale opgaver. På forsøgsbasis er der imidlertid i nedenstående tabel opstillet en skematisk oversigt over mål og målopfyldelse på området i samme rapporteringsformat, som anvendes for de øvrige rapporteringsområder.

Tabel 2. Oversigt over mål og målopfyldelse

Emne	Overordnede mål for 2002	Måopfyldelse	Udenrigsministeriets bidrag til opfyldelse af de overordnede mål	Status
Gennemførelsen af EU-formandskabet	Udvidelse af EU med 10 kandidatlande	Opfyldt	Som medlem af EU-trojkaen deltage i flest mulig EU-møder med tredjelande	Gennemført
			Styrke samarbejdet med EU-kommissionen, det spanske formandskab og de øvrige EU-lande	Gennemført
			Aflægge besøg i flere kandidatlande og modtage besøg herfra	Gennemført
			Styrke repræsentationerne i kandidatlandene	Gennemført i muligt omfang
	Fremskridt i udvidelsesprocessen for de tre øvrige kandidatlande	Opfyldt	Styrke den politisk dialog med Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet	Gennemført
	Transit mellem Kaliningrad og Rusland	Opfyldt	Udarbejde oplæg til fælles EU-holdning Afholde forhandlingsmøder med Rusland	Gennemført
	Styrke forbindelserne mellem Europa og Asien (ASEM 4-topmødet)	Opfyldt	Udarbejde oplæg til fælles EU-holdning Udarbejde oplæg til ASEM 4-topmødedrøftelser/-beslutninger	Gennemført
Skabe en selvstændig EU-profil i Mellemøst-konflikten	Opfyldt	Udarbejde oplæg til fælles EU-holdning Udarbejde oplæg til ASEM 4-topmødedrøftelser/-beslutninger	Gennemført	
og Bidrage aktivt til at søge fremskridt hen imod en politisk løsning baseret på to stater	Delvis opfyldt	Skabe enighed om køreplanen i ”Mellemøst-kvartetten” Styrke kontakten til parterne og de væsentligste aktører i konflikten	Gennemført	
Sikre en folkelig dialog om EU-formandskabet	Delvis opfyldt	Øge informationsvirksomhed om formandskabet, herunder udvidelsen, væsentlig	Gennemført	

2.1.1 Kommentarer til oversigten

Formandskabets væsentligste politiske mål var udvidelsen af EU. Efter en vanskelig proces lykkedes det på topmødet i København at afslutte udvidelsesforhandlingerne med 10 kandidatlande, jf. endvidere afsnit 2.1.2. Der blev også skabt gode fremskridt i udvidelsesprocessen for de øvrige kandidatlande Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet, jf. pjecen

”Det danske formandskabs resultatet - Ét Europa, fra København til København” (www.eu2002.dk).

Med hensyn til reglerne for transit mellem Kaliningrad og det øvrige Rusland var målet at finde en løsning, der tog hensyn til russiske ønsker uden at antaste Litauens suverænitet og Schengen-regimet. Det blev afholdt et stort antal forhandlingsmøder med Rusland, som blev forberedt med Kommissionen og Litauen. EU's holdning blev fastlagt i Rådet. De danske repræsentationer var af stor betydning som kanaler for information og påvirkning. Især ambassaderne i Moskva, Vilnius, Paris, Rom og EU-repræsentationen spillede en operativ rolle i den forbindelse, idet formandskabet herfra modtog analyser og oplysninger om holdninger, der endnu ikke var blevet præsenteret, ligesom det herigennem ofte lykkedes at påvirke holdningerne. Og især lykkedes det formandskabet at håndtere sagen, så de mulige løsninger kunne blive afdækket og findes. Målet blev opnået på EU/Rusland-topmødet den 11. november 2002. Forhandlingerne forud herfor viste sig mere krævende end ventet, og det blev nødvendigt at omfordele ressourcer til fordel for det involverede kontor til løsning af opgaven.

Regeringens målsætning med ASEM 4-topmødet var at styrke forbindelserne mellem Europa og Asien over en bred front. For at sikre det bedst mulige topmøde-resultat sørgede Danmark for - meget tidligt i processen - at komme med i den snævre kreds af regionale ASEM-koordinatorer, og der blev brugt mange kræfter på dette arbejde. Et særligt sekretariat i Udenrigsministeriet var koordinerende krumtap i ASEM 4-arbejdet og udarbejdede og præsenterede oplæg til emner for stats- og regeringschefernes drøftelser på topmødet. I forberedelsesfasen var der tæt koordination med de europæiske partnere, i særdeleshed EU-kommissionen, ved månedlige møder i Bruxelles. Kontakterne bidrog til, at formandskabets forslag blev afstemt, og en koordineret europæisk linie lagt og fulgt. Tilsvarende gjorde sig gældende i forhold til de asiatiske partnere. Målet om at styrke forbindelserne mellem parterne blev nået, og der blev på topmødet endvidere skabt en række konkrete resultater. For en mere uddybende redegørelse herom henvises til Udenrigsministeriets hjemmeside (www.um.dk/asem).

I Mellemøst-konflikten var det målene for det danske formandskab dels at skabe en selvstændig EU-profil i Mellemøsten dels at få EU til aktivt at bidrage til at vende den negative og voldelige udvikling og søge fremskridt hen imod en politisk løsning på den israelsk-palæstinensiske konflikt baseret på to stater. Da præsident Bush i en tale den 24. juni første gang omtalte oprettelsen af en palæstinensisk stat, greb Danmark chancen. Hen over sommeren 2002 formulerede Udenrigsministeriet i samspil med de danske repræsentationer, EU's særlige udsendinge for Mellemøsten og en række EU-medlemslande en køreplan for dannelsen af en palæstinensisk stat i 2005. De bilaterale ambassader bidrog til, at der hurtigt blev skabt enighed i EU om planen. I slutningen af august rejste den danske udenrigsminister til en række centrale arabiske lande, de palæstinensiske områder og Israel for at få opbakning til planen. Planen fik en overvejende positiv modtagelse. Over efteråret 2002 arbejdede

Udenrigsministeriet, i tæt samarbejde med EU's særlige Mellemøst-udsending og de amerikanske myndigheder - særligt det amerikanske udenrigsministerium - for at skabe enighed om planen i den såkaldte Mellemøst-kvartet. Parallelt hermed havde Udenrigsministeriet direkte kontakter til de væsentligste aktører i EU med henblik på at sikre enighed og opbakning til EU-formandskabets forhandlingslinje. På møde i Mellemøsten-kvartetten den 20. december i Washington blev planen principgodkendt.

Trods vanskelige og omskiftelige omstændigheder må de overordnede mål i vid udstrækning siges at være opnået, idet planen for første gang gav EU en selvstændig profil i Mellemøsten, og den forpligtede den amerikanske regering - og ikke mindst præsident Bush personligt - på en konkret køreplan for oprettelsen af en palæstinensisk stat. Afgørende for bestræbelsernes succes var den tillid og respekt, som de intense kontakter til partnere i Mellemøsten, Europa og USA havde skabt. Gennem hele processen - og ved udenrigsministerens rundrejser - ydede de danske ambassader såvel i Mellemøsten som i de øvrige berørte hovedstæder en vigtig indsats som forbindelsesled, koordinatore, forhandlere og formidlere af forhandlingsituationen til København.

Endelig blev den for dansk udenrigspolitik vigtige målsætning om sikre udvidelse af NATO nået ved, at man på NATO-topmødet i Prag i november 2002 besluttede at invitere syv nye lande til alliancen.

Udenrigsministeriet lagde gennem hele formandskabsperioden afgørende vægt på at informere om formandskabet, herunder ikke mindst udvidelsen af EU. Pjecen "Kandidatlandenes vej til EU" (www.eu2002.dk/ewebeditpro2/upload/OW.StaticContent/827/Dansk.pdf) blev udgivet ved formandskabets start. En formandskabshjemmeside blev etableret (www.eu2002.dk), og den blev løbende opdateret ikke mindst med oplysninger om EU-udvidelsen og kandidatlandene. Medarbejdere fra udenrigstjenesten deltog i tv- og radioudsendelser om formandskabet og udvidelsen, og eksterne oplæg om udvidelsen blev givet ved 35 arrangementer under og umiddelbart efter formandskabet. Der blev endvidere udarbejdet en lang række taler og artikler om udvidelsen.

2.1.2 Uddybende analyser og vurderinger

Udvidelsen af EU var en stor udenrigspolitisk udfordring - og succes - og kulminationen på en mangeårig og sammenhængende dansk indsats. I foråret 2002 blev forberedelserne til formandskabet intensiveret. Som trojka-medlem deltog Danmark fra 1. januar i næsten alle EU-møder med tredjelande. Statsministeren, udenrigsministeren og europaministeren aflagde besøg i en lang række kandidatlande og modtog besøg fra landene i København. I alt 25 besøg af den karakter fandt sted i foråret 2002, hvilket er langt mere end normalt. Hertil kom kontakterne på fagministerniveau, hvor bl.a. fødevareministeren aflagde besøg i en række kandidatlande. Ambassaderne i de pågældende lande forberedte via deres kontakter disse besøg. For at nå målet om udvidelsen og sikre detaljerede og troværdige analyser og beskrivelser af alle kandidatlandenes politiske sensitiviteter blev der oprettet ambassader i de to lande i Østeuropa, hvor Danmark ikke tidligere var repræsenteret: Ljubljana og i Bratislava.

Dette skete i efteråret 2001, og ved formandskabets start blev en medarbejder fra Udenrigsministeriet af tilsvarende grunde midlertidigt udsendt til Cypern. Danmark var således under formandskabet repræsenteret i 12 ud af de 13 kandidatlande. Endelig overførte Udenrigsministeriet alene i 2002 EU-relevant ekspertise til kandidatlandene for ca. 95 mio. kr. fordelt på ca. 120 projekter.

Et vigtigt led i forberedelserne var endvidere de løbende kontakter til det foregående spanske formandskab - via hovedstadskontakter, ambassaden i Madrid og Bruxelles. Der var også tætte kontakter til EU's øvrige medlemslande. Danmark havde herudover på et tidligt tidspunkt indledt et meget tæt samarbejde med Kommissionen, og både statsministeren og udenrigsministeren afholdt forud for formandskabet møder med Kommissionens formand Prodi og udvidelseskommisær Verheugen. Europa-Parlamentets engagement og opbakning til udvidelsen gjorde også Parlamentet til en vigtig samarbejdspartner for formandskabet.

Ved formandskabets begyndelse præsenterede regeringen et omfattende arbejdsprogram for udvidelsen (www.eu2002.dk/news/news_read.asp?iInformationID=20723). Det var langt fra givet, at målsætningen kunne realiseres. Da Danmark overtog formandskabet stod de vanskeligste spørgsmål tilbage i udvidelsesforhandlingerne, herunder prisen for udvidelsen. Det var formandskabets strategi at rydde alle spørgsmål, der ikke direkte var relateret til udvidelsens omkostninger, af vejen tidligst muligt i formandskabet. En intensiv mødeaktivitet i Rådets arbejdsgruppe for udvidelsen - og parallelt hermed forhandlinger med kandidatlandene - banede vejen for, at fokus på Det Europæiske Råd i Bruxelles den 24.-25. oktober kunne rettes mod spørgsmålet om prisen for udvidelsen. De budgetrestriktive EU-lande anså Kommissionens forhandlingsudspil herom som for generøst. Men formandskabet stod fast. Forud for topmødet havde statsministeren besøgt EU-hovedstæderne for at tage temperaturen på de budgetrestriktive EU-lande, der ikke umiddelbart kunne acceptere udspillet til finanspakke. De danske ambassader i EU-landene spillede en helt afgørende rolle i processen ved at indberette om disse landes "bundlinjer", der afslørede, at de i sidste ende formentlig kunne acceptere et resultat tæt på det fremlagte udspil. Formandskabet satsede og fastholdt Kommissionens forslag som grundlag for drøftelserne. På den baggrund lykkedes det i sidste ende at nå til enighed om en finanspakke.

Efter beslutningen om finanspakken og frem til Det Europæiske Råd i København den 12.-13. december 2002 førte formandskabet sammen med Kommissionen intense forhandlinger med de 10 kandidatlande. Forhandlingerne fandt sted først på ambassadørniveau i Bruxelles og lidt senere i stort omfang på udenrigsministerniveau. Formandskabet forhandlede uden fast mandat fra EU-parterne, men baserede sig på vurderinger af, hvor langt medlemslandene ville gå, og hvilke spørgsmål der var afgørende for kandidatlandene. I den forbindelse spillede indberetninger fra ambassaderne i de pågældende lande en helt central rolle, og i sidste ende lykkedes det at nå et kompromis, som var acceptabelt for alle parter. Udvidelsen af EU var i hus.

EU-formandskabet var den hidtil største udenrigspolitisk udfordring. Resultaterne blev skabt via et grundigt og minutiøst forarbejde, og et velfungerende samarbejde mellem Udenrigsministeriet, Statsministeriet, fagministerierne og EU-institutionerne. De danske repræsentationer rundt om i verden spillede en helt central rolle i afviklingen af formandskabet: i forbindelse med mødeforberejdelse, udarbejdelse af analyser og beskrivelser af opholdslandenes holdninger, fastlæggelse af danske politikker og holdninger samt bistand til gennemførelse af besøg. Endelig bidrog også den løbende kontakt med interesserede organisationer og NGO'er i Danmark til den succesfulde gennemførelse af formandskabet.

Der medgik i 2002 i alt ca. 562 årsværk til løsning af de generelle udenrigspolitiske og -økonomiske opgaver i hele udenrigstjenesten. Ca. 251 af disse årsværk var placeret i hjemmetjenesten - de øvrige på de udsendte diplomatiske repræsentationer. Af de 251 var 39 årsværk formandskabsforstærkninger midlertidigt ansat i Udenrigsministeriet i perioden 1. september 2001 - 31. december 2002.

2.2 Administration af udviklingsbistand

Tabel 3. Oversigt over mål og målopfyldelse

Emne	Mål og indikatorer	Status/resultat
Udviklingsbistand og miljøstøtte, inkl. administration	Opfyldelse af 207 program- og projektindikatorer vedr. bistandssamarbejdet i de 15 programsamarbejdslande og Sydafrika	Delvist opfyldt: 138 indikatorer opfyldt 55 indikatorer delvis opfyldt 14 indikatorer ikke opfyldt
	Planlagt forbrug på i alt 2.912 mio. kr. i de 15 programsamarbejdslande og Sydafrika	Opfyldt: Forbrug i alt 3.119 mio. kr.
Forvaltning af bistandsmidlerne	Jævnere udbetaling af midler over året i programsamarbejdslandene A. 10% udbetalt pr. 1. april B. 30% udbetalt pr. 1. juli C. 80% udbetalt pr. 1. november)	Delvist opfyldt: A. Opfyldt (10%) B. Delvist opfyldt (28%) C. Ikke opfyldt (52%)
	Afslutning af alle tilskudsregnskaber for udbetalinger før 1/10 1999	Delvist opfyldt
Kvalitetssikring	Gennemførelse af 7 evalueringer	Opfyldt

2.2.1 Kommentarer til oversigten

Inden for udviklingsbistanden er det på det bilaterale område, at Udenrigsministeriet er nået længst med udviklingen af mål- og resultatstyringssystemer, herunder virksomhedsplanlægningsaftaler (VPA'er). Det bilaterale samarbejde med de 15 programsamarbejdslande og Sydafrika udgør ressourcemæssigt kernen i den bilaterale bistand og optager størstedelen af den andel af Udenrigsministeriets personaleressourcer, der er beskæftiget med forvaltningen af udviklingsbistanden. Resultatmåling baseret på de 16 samarbejdslande dækker således en stor del af Udenrigsministeriets virksomhed i forbindelse med forvaltning af udviklingsbistanden.

Tre af de fem mål for 2002 på udviklingsbistandens område er baseret på måltal fastlagt i VPA'erne med de 16 ambassader i programsamarbejdslandene og Sydafrika. Det fjerde mål (afslutning af udestående regnskaber) er internt fastsat og omfatter hele virksomheden, mens det femte mål (antal evalueringer i 2002) er fastlagt i arbejdsplanen for evalueringsenheden, der er tiltrådt af Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde.

Målene vedrørende opnåelse af indikatorer og forbrug er i princippet baseret på programmernes og projekternes årlige aktivitetsplaner. Indikatorerne kan imidlertid ikke nødvendigvis tages som et direkte udtryk for resultaterne af ambassadernes arbejde, idet en række eksterne faktorer på modtagerside også har betydning for gennemførelsen af programmer og projekter, herunder fx implementeringskapacitet i de nationale institutioner eller andre donorers støtte. Valget af indikatorer bør derfor ikke ses som et præcist og dækkende udtryk for det pågældende programs formål, men snarere som et udtryk for et trin i en udviklingsproces (jf. den fortsatte udvikling af udenrigstjenestens mål- og resultatstyring på dette område).

Decentraliseringen af den decentrale udviklingsbistand pr. 1. september 2003 har bl.a. til formål at øge effektiviteten i forvaltningen af bistanden ved at flytte mere ansvar og kompetence fra hjemmetjenesten til ambassaderne. Dette skridt følges op af en omallokering af personaleressourcer fra de enheder i hjemmetjenesten, der med decentraliseringen frigøres fra en række opgaver, til bistandsambassaderne. Det er samtidig forventningen, at decentraliseringen vil føre til øget kvalitet i bistanden ved at placere den danske del af ansvaret for bistandens gennemførelse tættere på samarbejdspartnerne. Kvaliteten vil desuden blive understøttet gennem øget fokus på undervisning af det udsendte personale og gennem fortsat faglig og logistisk opbakning fra relevante enheder i hjemmetjenesten.

Det planlagte forbrug for 2002 i de 16 samarbejdslande på i alt 2.912 mio. kr. blev gennemført som planlagt. Hertil kommer, at den i VPA'erne nedfældede mulighed for at opprioritere lande/indsatsområder gennem omprioritering fra andre områder blev udnyttet i 2002 med et merforbrug på ca. 7%.

2.2.2 Uddybende analyser og vurderinger

Ifølge Finansloven for 2002 skal udviklingsbistanden koncentreres om sin hovedmålsætning: at fremme bæredygtig udvikling gennem fattigdomsorienteret økonomisk vækst. Det skal samtidig sikres, at dansk bistand hjælper de fattige ved at sikre kritiske investeringer i uddannelse og sundhed, opbygning af infrastruktur samt udvikling af den private sektor. Nøgletal vedrørende fordelingen af udviklingsbistanden på indsatsområder og sektorfordelingen af den samlede bilaterale udviklingsbistand fremgår af bilag 3 og 4.

Programsamarbejdets fattigdomsafhjælpende effekt er søgt godtgjort i dokumentationen for de enkelte programmer, der forelægges de bevilgende myndigheder. Opfyldelse af de i de enkelte programmer fastsatte indikatorer samt forbrug af de dertil afsatte midler er i et vist

omfang udtryk for, om programmerne/projekterne forløber planmæssigt i forventning om, at de bidrager til de overordnede mål for aktiviteterne, der tilsammen sigter på gennemførelse af væsentlige dele af den danske udviklingspolitik.

Målopfyldelsen er indberettet af ambassaderne i forbindelse med afrapporteringen vedrørende VPA'erne for 2002 og bygger overvejende på rapportering fra programmer og projekter. Der vil fremover være behov for at øge fokuseringen på opstillingen og udvælgelsen af indikatorerne for at sikre, at de i større udstrækning end i dag er repræsentative for udviklingen i programmerne og projekterne.

Målene for indikatoropnåelse og forbrug er gennemgående tilfredsstillende nået. En gennemgang af de enkelte indikatorer viser, at der er tale om særdeles positive fremskridt, idet et betydeligt antal indikatorer er mere end opfyldt. Ganske mange af de indikatorer, som er delvist opfyldt, er tæt på at have nået det opsatte mål. Eksterne forhold, såsom manglende gennemførelse af lovgivning eller uroligheder i samarbejdslandet, har i enkelte tilfælde ført til væsentlige forsinkelser i program- og projektgennemførelsen.

Sammenfattende må det siges, at de dansk-støttede programmer og aktiviteter i de 16 samarbejdslande i stor udstrækning er gennemført i overensstemmelse med de lagte planer og budgetter, og at de ønskede fremskridt er nået. For en gennemgang og vurdering af de enkelte programmer og projekter henvises til Danidas Årsberetning og Program- og Projektorientering (www.um.dk).

Den positive målopfyldelse for bistandssamarbejdet med programsamarbejdslandene hviler især på bistandsambassadernes daglige aktive indsats i dialogen og samarbejdet med såvel lokale myndigheder som andre dele af samfundet og internationale samarbejdspartnere i landet. Såvel den praktiske gennemførelse af udviklingsbistanden som sikring af en høj kvalitet i arbejdet understøttes af et tæt og effektivt samspil mellem ambassaderne og en række kontorer i Udenrigsministeriet, herunder i forbindelse med gennemførelse af årsforhandlinger med modtagerlandene og årlige gennemgange af sektorprogrammerne, appraisal af nye programmer, rekruttering af rådgivere og indgåelse af kontrakter. På grundlag af den internationalt anerkendte høje kvalitet af dansk bistand befinder Danmark sig i alle samarbejdslandene i inderkredsen af dialogpartnere, ligesom Danmark er lead-donor for flere sektorer i programsamarbejdslandene (dette går ofte på skift mellem betydende donorer). Endelig bidrager dansk deltagelse i internationale fora vedrørende udviklingsbistand samt ministeriets bestræbelser på at etablere et bedre samspil mellem den bilaterale og multilaterale bistand til at øge effektiviteten af aktiviteterne.

Målet om jævn udbetaling over året er ikke tilfredsstillende opnået for den periode, der udløb 1. november 2002. Det skyldes først og fremmest forsinkelser i forberedelsen af en række programmer og projekter grundet Finanslovens (for 2002) sene vedtagelse i marts 2002.

Afslutning af udestående tilskudsregnskaber på bistandsområdet var i 2002 en højt prioriteret opgave, og der er her sket store fremskridt. Ved en ekstraordinær indsats fra alle relevante enheder er det lykkedes at bringe antallet af udestående regnskaber (for tilskud før 1. oktober 1999) ned fra 3.262 i starten af 2002 til 1.339 ved udgangen af året - svarende til et gennemsnit på 160 afsluttede regnskaber pr. måned. Udenrigsministeriets stærke ledelsesmæssige fokus på dette område er fortsat ind i 2003 (514 udestående regnskaber pr. 31. marts 2003). Der er bl.a. truffet beslutning om omprioritering af personaleressourcerne på de fire mest berørte ambassader fra forberedelse af nye projekter under den decentrale bevillingskompetence til færdiggørelse af udestående projekter, ligesom der er enkelte tilfælde - bl.a. på det multilaterale område - hvor udbetaling af yderligere tilskud er indstillet, indtil regnskab for tidligere udbetalte tilskud foreligger.

Der medgik i 2002 i alt ca. 484 årsværk til administration af udviklingsbistand i hele udenrigstjenesten, hvoraf ca. 277 var placeret i hjemmetjenesten. De øvrige årsværk var placeret på repræsentationerne.

2.3 Eksport og investeringsfremme

Tabel 4. Oversigt over mål og målopfyldelse

Område (målsætning)	Emne/indikator	Mål 2002	Status/resultat
Kunde- og brugertilfredshed	Kundetilfredshed ved betalingsopgaver	89%	Opfyldt (89%)
	Kundetilfredshed ved deltagelse i kollektiv eksportfremme	Gennemførelse af basismåling	(83%)
	Andel af virksomheder, som angiver positiv effekt på deres eksportomsætning	Gennemførelse af basismåling	(46%)
SMV	Antal SMV-kunder	2.600	Opfyldt (2.633 ¹⁾)
	Heraf bistået gennem DE's SMV-programmer	400	Opfyldt (408)
Økonomisk effekt	Samfundsøkonomisk nytte: direkte mereksport	Gennemførelse af basismåling	(3,1 mia. kr.)
	Indtjeningsgrad (indtægter i forhold til udgifter)	15%	Opfyldt (15%)
	Indtjening	59 mio. kr.	Opfyldt (59,3 mio. kr.)
Udenlandske direkte investeringer til Danmark	Antal succesprojekter	34	Opfyldt (35)
	Antal etablerede arbejdspladser	415	Opfyldt (495)
Kommercielt kriseberejdskab	Responstid	Der skal inden for 24 timer udarbejdes en handlingsplan for det videre arbejde, såfremt sagen ikke har kunnet løses inden for denne tidsramme	Opfyldt (kriseberejdsplan udarbejdet af repræsentationerne på 25 vigtige markeder for landbrugs- og fødevarereksport)
Medarbejderudvikling	Medarbejdertilfredshed	70%	Ikke opfyldt (62%)

Anm.: Systematisk opsummering af målopfyldelsen, som der i henhold til resultatkontrakten for 2002-2004 mellem Udenrigsministeriets direktør og chefen for Danmarks Eksportråd skal afrapporteres for.

1) Det bemærkes, at der med bestyrelsens tilslutning er sket en teknisk korrektion af måltallet fra 3.200 til 2.600 efter en justering af datagrundlaget.

2.3.1 Kommentarer til oversigten

Danmarks Eksportråd er blandt de første eksportfremmeorganisationer i verden til at måle sin nytteværdi. Blandt en række indikatorer har Eksportrådet valgt at fokusere på effekten af indsatsen målt ved virksomheders direkte mereksport - resultatet var 3,1 mia. kr. Knap

halvdelen af Danmarks Eksportråds virksomhedskunder angiver direkte positiv effekt på deres eksportomsætning. Resultatet skal ses i lyset af, at Eksportrådet også løser en række opgaver, der ikke direkte har eksporteffekt som fx etableringsopgaver, markedsanalyser mv.

Eksportrådet lægger afgørende vægt på kundetilfredshed, og med en kundetilfredshed på 89% i 2002 er grundlaget skabt for, at målsætningen om, at 9 ud af 10 virksomheder i 2003 skal være tilfredse med Eksportrådets betjening, kan nås. Eksportrådet indtjente i 2002 59,3 mio. kr. og nåede dermed sit indtjeningsmål (svarende til en indtjeningsgrad på 15%). Eksportrådet opfyldte endvidere sin målsætning om at gøre en særlig indsats for SMV'erne. Også målet i forhold til udenlandske investeringer i Danmark blev nået ved, at Eksportrådets investeringsfremmeorganisation, Invest in Denmark, fik 35 virksomheder til at etablere sig i Danmark. Det medførte, at der i 2002 blev skabt 495 nye kompetencegivende arbejdspladser. Endelig har kriseberedskabsplanen sikret opfyldelse af målet om kort responstid i kommercielle sager, der ikke har kunnet løses inden for et døgn.

Eksportrådet nåede ikke sin målsætning vedrørende medarbejdetilfredshed og har derfor iværksat initiativer med henblik på at nå målsætningen vedrørende tilfredshedsgraden i 2003. Måltallet er med bestyrelsens godkendelse blevet justeret for de kommende år og er for 2003 fastsat til 66 %, jf. endvidere afsnit 2.3.2.

2.3.2 Uddybende analyser og vurderinger

Samlet set er den fulde målopfyldelse på fem ud af seks strategiske målsætninger udtryk for, at efterspørgslen efter og tilfredsheden med Danmarks Eksportråds ydelser har været støt stigende siden Eksportrådets etablering i 2000. Det understøttes også af den positive udvikling i indtjeningen og kundetilfredsheden og af en stærkt øget trafik på Danmarks Eksportråds hjemmesider (fra 24.800 unikke brugere pr. måned i 2001 til 46.000 i 2002 - svarende til en stigning på 85%). Med en tilfredshedsgrad på 62% blev målet om medarbejdetilfredshed ikke nået (baseret på en basismåling i 2001, der viste en medarbejdetilfredshedsgrad på 66%, var målsætningen for 2002 fastsat til 70%). For at klarlægge årsagerne til nedgangen gennemførte Danmarks Eksportråd i december 2002 en supplerende undersøgelse. Undersøgelse pegede på fire indsatsområder, som Danmarks Eksportråd nu arbejder videre med, nemlig ansvarsdelegering, karriereudvikling, kompetenceudvikling og lønforhold. Der er med hjemmel i anmærkninger til Finansloven og budgetanalysen af Danmarks Eksportråd afsat 3 mio. kr. i 2003 til kompetenceudvikling. Eksportrådet er i færd med at udarbejde en strategi for anvendelsen af disse midler.

Der medgik i 2002 i alt ca. 332 årsværk på eksport- og investeringsfremme og handelspolitiske opgaver i hele udenrigstjenesten. Af de 255 årsværk, der arbejdede med eksport- og investeringsfremme i udetjenesten, var knap 40 placeret på handelskontorerne. De øvrige årsværk var placeret på de diplomatiske repræsentationer.

2.4 Konsulære sager

Tabel 5. Oversigt over mål og målopfyldelse

Emne/overordnet mål	Delmål	Status/resultat
Yde bistand til danske statsborgere ¹⁾	Hurtigt og effektivt og med et højt serviceniveau at bistå danske statsborgere og personer med fast ophold i Danmark med konsulære sager i udlandet (på basis af sagens omstændigheder i overensstemmelse med gældende regler)	Opfyldt
	Bistå udlændingemyndighederne på de områder af flygtninge-, visum- og asylsagerne, hvor Udenrigsministeriet kan gøre en forskel og bidrage med fordel	Opfyldt
	Varetage de konsulære opgaver på en sådan måde, at Udenrigsministeriet også på dette område er blandt de mest omkostningseffektive sammenlignet med andre landes udenrigsministerier	Opfyldt
Etablere EU-samarbejde om udveksling af oplysninger vedr. rejsevejledninger	Arbejde for vedtagelse af EU-erklæring om samarbejde om udveksling af oplysninger vedrørende rejsevejledninger	Opfyldt
Beslutning om fælles EU-nødpas	Afslutte arbejdet med etablering af et fælles EU-nødpas	Opfyldt

1) Nedfældet i Lov og udenrigstjenesten.

Tabel 6. Oversigt over den konsulære produktion i 2000 - 2002

Aktiviteter, herunder	2000	2001	2002
Bistand til nødstedte – heraf nye sager vedr. barnebortførelser	3.978 8 sager med 12 børn	3.901 19 sager med 32 børn	4.745 17 sager med 24 børn
Visumansøgninger	142.805	94.104	74.099
Ansøgninger om opholdstilladelser	14.296	20.279	14.510
Civilretlige sager	4.344	3.177	1.517
Pas	10.672	10.704	10.742
Legaliseringer i udetjenesten	7.360	6.171	5.573
Legaliseringer i Udenrigsministeriet	25.438	27.830	27.109

2.4.1 Kommentarer til oversigterne

Tabel 6 indeholder en oversigt over de væsentligste konsulære opgaver. Det fremgår, at udenrigstjenesten på årsbasis løser et meget stort antal konsulære opgaver. De enkelte typer af konsulære sager er helt forskellige, hvad angår ressourceforbrug, hvorfor en tonløs sammentælling ikke giver megen mening. I mange tilfælde er der tale om rutineprægede opgaver. Eksempelvis er den typiske visumsag relativt lidet tidskrævende. Andre sager er væsentligt mere komplicerede og ressourcekrævende, fx fængslinger, børnebortførelser og sager om opholds- og arbejdstilladelse. Pr. 1. marts 2003 sad 81 danske statsborgere og udlændinge med bopæl i Danmark fængslet i udlandet, heraf 61 i andre europæiske lande. 47 af de 81 sad fængslet pga. narkokriminalitet. Ligeledes pr. 1. marts 2003 verserede 26

børnebortførelsessager omfattende 48 børn hovedsageligt i lande i Mellemøsten og Nordafrika.

Det kraftige fald i antallet af visumsager fra 2000 til 2001 skyldes Danmarks indtræden i Schengen-samarbejdet den 25. marts 2001, hvorefter visumudstedelse på repræsentationerne i Schengen-landene faldt bort. Den fulde effekt heraf slog imidlertid først igennem i 2002. Dette forklarer delvist det yderligere fald i antallet af visumsager i 2002. Hertil kommer bl.a., at der medio 2002 blev nedlagt 10 repræsentationer. Tallene fra disse ville samlet have medført en noget større aktivitet inden for *især* visum og opholds- og arbejdstilladelser. Ambassaderne i Kyiv og Manila (der begge blev nedlagt medio 2002) havde en betydelig konsulær portefølje. Det forhold, at statsborgere fra Rumænien blev visumfri pr. 1. januar 2002, har tillige haft betydning for tallene.

I 2002 blev der afgivet 135 udtalelser til udlændingemyndighederne i asylsager (2000: 135, 2001: 106). Hovedparten af udtalelserne har i de senere år drejet sig om forhold i lande i Sydøst- og Østeuropa samt Mellemøsten.

Arbejdet med varetagelsen af en række sagsområder med relation til international terrorisme er blev markant intensiveret siden den 11. september 2001, hvilket også påvirkede opgaverne i 2002. Det gjaldt ikke mindst et antal personsager vedrørende danskere og herboende udlændinge.

Den markante stigning i trusselsniveauet fra den internationale terrorisme mod vestlige civile mål medførte tillige et behov for udarbejdelse af nye rejsevejledninger, ligesom der stilledes øgede krav til disse i form af hyppigere, hurtige og præcise opdateringer. Arbejdet hermed lagde et øget beslag på ressourcer i konsularkontoret og de berørte repræsentationer.

De øgede aktiviteter blev gennemført samtidig med varetagelse af opgaverne som formand for den konsulære arbejdsgruppe i EU i andet halvår af 2002. Der blev - som en konsekvens af den nye situation - på initiativ af den danske udenrigsminister vedtaget en erklæring om samarbejde om udveksling af oplysninger om rejsevejledninger, ligesom arbejdet med etablering af et fælles EU-nødpass blev afsluttet under det danske formandskab.

2.4.2 Uddybende vurderinger og analyser

Det konsulære område er helt overvejende efterspørgselsstyret og i høj grad underlagt danske statsborgeres og her fastboende udlændinges forventninger til hurtig og effektiv offentlig service og bistand, når de har konsulære problemer under ophold i udlandet. Målopfyldelsen relaterer sig derfor ikke til antallet af sager, men til kvaliteten af opgavevaretagelsen. Antallet af skriftlige klager vedrørende egentlige sagsbehandlingsproblemer er meget lav (mindre end 10 på årsbasis), hvilket må tages som udtryk for, at de opstillede mål generelt set er blevet opfyldt.

I visse tilfælde forventes bistand af en karakter, der af lovgivningsmæssige grunde *ikke* kan ydes af udenrigstjenestens repræsentationer (f.eks. økonomisk bistand fra Udenrigsministeriet til betaling af hospitals- og lægebehandling i udlandet samt hjemtransport). Sådanne vilkår ville forudsætte ændrede regler, og henvendelser herom anses i denne sammenhæng ikke som klager over sagsbehandlingen. Udenrigsministeriet lægger under alle omstændigheder vægt på at give omhyggelig og imødekommende information om vilkårene til såvel de bistandssøgende som kontakter i medierne.

Der medgik i 2002 i alt ca. 137 årsværk på konsulære opgaver i hele udenrigstjenesten, hvoraf 16 var placeret i Konsularkontoret i Udenrigsministeriet. Hertil kommer ressourcer anvendt på konsulære opgaver på de ikke-udsendte honorære konsulater.

2.5 Specifikke aktivitetsområder

Forberedelse, gennemførelse og opfølgning af stats-, minister-, embedsmandsbesøg mv. er en væsentlig del af udenrigstjenestens opgavevaretagelse. Omfanget af besøgsvirksomheden i 2002 var pga. formandskabet væsentligt større end normalt.

Tabel 7. Besøg i 2002, hvor udenrigstjenesten^{a)} har medvirket

Besøgstype	Antal udgående	Heraf EU-formandskabsrelaterede	Antal indgående	Heraf EU-formandskabsrelaterede
Statsbesøg	1	-	2	1
Præsidentbesøg samt stats-, udenrigs- og fagministerbesøg	417	287	199	104
Kongelige besøg	79	2	4	-
Politikere m.fl.	246	24	n/a	n/a
Embedsmandsbesøg m.fl.	1.722	175	n/a	n/a
Erhvervslivet og tilhørende organisationer m.fl.	3.108	17	n/a	n/a
Kulturlivet	749	26	n/a	n/a
Øvrige besøg	1.050	143	n/a	n/a

Anm.: for definition af de enkelte besøgstyper se bilag 5.

a)Ambassaderne, generalkonsulaterne og de multilaterale repræsentationer.

Omfanget af udenrigstjenestens medvirken til besøg afhænger selvsagt af besøgets karakter, deltagerkreds, længde mv. Oftest medgår - ud over det faglige input - ganske betydelige ressourcer i forbindelse med den praktiske forberedelse og gennemførelse af besøgene. Besøgsvirksomheden involverer i hvert enkelt tilfælde typisk både den berørte repræsentation ude og enheder i Udenrigsministeriet hjemme. Det er endvidere normalt, at der i en række af de større besøg indgår en bred vifte af deltagere. Dette er ikke afspejlet i tabel 7. Et besøg med deltagelse af eksempelvis både minister, embedsmænd og erhvervsfolk er således alene registreret som ét ministerbesøg.

Tabel 8 viser et udsnit af udetjenestens øvrige ”produktionen” i 2002.

Tabel 8. Aktivitetsoversigt for en del af produktionen i udetjenesten

Aktivitet	Antal	Heraf EU-formandskabsrelaterede
Møder med eksterne samtalepartnere	54.449	6.165
Eksterne foredrag og taler	1.614	454
Interviews, artikler, kronikker og lign. i opholdslandets presse	1.359	361
Depêcher	147	25
Øvrige analytiske indberetninger	18.561	4.188

Anm.: for definition og uddybning af aktiviteterne se bilag 5.

2.6 Benchmarking af den danske udenrigstjeneste

Udenrigsministeriet lægger vægt på løbende at sammenligne både resultater og ressourcer med sammenlignelige udenrigstjenester. Der findes ikke formaliserede instrumenter med henblik på sammenligning af *resultater* (fx peer reviews og lignende), om end der blandt udenrigspolitiske iagttagere formentlig dannes et forholdsvis klart billede af, hvorledes udenrigstjenester løser sammenlignelige opgaver (fx et EU-formandskab, pludseligt opståede udenrigspolitiske kriser, medlemskab af FN's Sikkerhedsråd mv.).

Derimod er det muligt at foretage udgiftssammenligninger med andre landes udenrigstjenester. Hvis det i øvrigt lægges til grund, at den danske udenrigstjenestes resultater er fuldt på højde med sammenlignelige landes udenrigstjenester, er det herved muligt at danne sig et billede af omkostningseffektiviteten i opgavevaretagelsen.

Med henblik herpå har Udenrigsministeriet anmodet Deloitte Business Consulting om i opfølgning af tidligere analyser at gennemføre en udgiftssammenligning mellem den danske udenrigstjeneste og EU- og udvalgte OECD-landes udenrigstjenester⁸.

Hovedkonklusionen er, at analysen bekræfter, at den danske udenrigstjeneste hører til blandt de billigste udenrigstjenester, når der tages højde for forskelle i opgavevaretagelse og udgifterne til administration af udviklingsbistand. Danmark er således den fjerde billigste udenrigstjeneste i sammenligning med de øvrige 18 undersøgte udenrigstjenester. Beregnet pr. indbygger er halvdelen af de undersøgte udenrigstjenester dyrere end den danske.

Analysen bekræfter endvidere, at små lande har højere udgifter målt pr. indbygger til udenrigstjenesterne end større lande. Det skyldes bl.a., at der er en række grundudgifter ved at drive en udenrigstjeneste, som er uafhængig af, om et land har få eller mange indbyggere. Hvis man vil være en aktiv spiller i det internationale system, kræver det med andre ord en infrastruktur i form af repræsentationer og en hjemmetjeneste af en vis minimumstørrelse. Pga. stordriftsfordelene bliver det typisk billigere pr. indbygger for de store lande at drive en

⁸ Benchmarkingen, der vedrører 2001-tal, er en opdatering af sidste års benchmarking, jf. virksomhedsregnskab for 2001, der blev gennemført i opfølgning af Finansministeriets benchmarking offentliggjort i Budgetregørelse 2000/2001.

udenrigstjeneste end for de mindre lande. Lande som Norge, Irland, Island og Luxembourg har således højere udgifter pr. indbygger end Danmark. Det forhold, at Danmark yder en stor udviklingsbistand (der relativt set er den højeste i verden) påvirker også niveauet for udgifterne til den danske udenrigstjeneste pr. indbygger.

Også med hensyn til antallet af diplomatiske repræsentationer viser sammenligningen samme resultat som sidste år, nemlig at Danmark med sine dengang 95 repræsentationer (i maj 2003 86 repræsentationer) er repræsenteret færre steder end en række sammenlignelige lande, herunder Norge (101), Sverige (100), Finland (95), Østrig (98), Belgien (121), Holland (156) og Schweiz (170). Tilsvarende for så vidt angår personaletal, hvor den danske udenrigstjeneste med 2579 årsværk ligger i den lave ende i forhold til de umiddelbart sammenlignelige lande. Mens fx Norge ligger på samme niveau og Østrig over, har Finland 14%, Schweiz 34%, Sverige 43%, Belgien 71% og Holland hele 96% mere personale end den danske udenrigstjeneste.

Oplysningerne for de lande, der vurderes at være umiddelbart sammenlignelige med Danmark med hensyn til indbyggertal, velstand, internationalt engagement mv. er sammenfattet i tabel 9. For yderligere oplysninger se bilag 6.

Tabel 9: Udgifter til udenrigstjenesten korrigeret for forskellige i opgavevaretagelsen og eksklusiv udgifter til administration af udviklingsbistand samt repræsentationer og personale (2001)

Land	Samlede udgifter (mia. kr.)	Samlede udgifter pr. indbygger (kr.)	Antal diplomatiske repræsentationer	Antal årsværk
Holland	3,77	236	156	5.060
Belgien	2,33	227	121	4.401
Østrig	2,27	279	98	2.630
Schweiz	2,19	302	170	3.452
Sverige	1,79	201	100	3.681
Norge	1,32	292	101	2.555
Finland	1,28	247	95	2.946
Danmark	1,20	224	95	2.579
New Zealand	0,74	192	54	1.465

3 Regnskab

3.1 Driftsregnskab

Tabel 10. Driftsregnskab for § 06.11.01, udenrigstjenesten (mio. kr., løbende priser)

	R2001	B2002	R2002	Forskel mell. bevilling og regnskab i 2002	B2003
Udgifter	1.858,5	1.886,6	1.785,3	101,3	1.703,1
<i>-heraf lønudgifter</i>	<i>711,7</i>	<i>749,4</i>	<i>738,7</i>	<i>10,7</i>	<i>575,2</i>
Indtægter	1.163,5	1.173,5	1.184,0	-10,5	1.119,8
Resultat, brutto	-695,0	-713,1	-601,3	-111,8	-583,3
Bevilling, netttotal	644,9	713,1	713,1	0,0	583,3
Resultat, netto	-50,1	-	111,8	-111,8	-
Indtægt for salg af ejendomme, der indgår i bevillings- grundlaget 2003			29,9	29,9	
Korrigeret mindre- forbrug	-50,1	-	81,9	-81,9	-

De samlede driftsudgifter faldt i 2002 med 120 mio. kr. i forhold til 2001 til i alt 1.785,3 mio. kr. inkl. merudgifter til afvikling af Danmarks EU-formandskab (når udgifterne i 2001 og 2002 opgøres i samme prisniveau). Årsagerne hertil var især nedlæggelsen af 10 repræsentationer og 120 stillinger som konsekvens af Finansloven for 2002. Der er endvidere - i 2002 og med fuld virkning i 2003 - iværksat yderligere besparelser ved konvertering af udsendte stillinger til lokal ansættelse, stillingsnedlæggelser og fortsat ansættelsesstop med henblik på tilpasning til bevillingsniveauet på Finansloven for 2003.

Af det samlede mindreforbrug i 2002 vedrører 29,9 mio. kr. indtægter fra salg af ejendomme, som indgår som en del af bevillingsgrundlaget for 2003. Det korrigerede mindreforbrug udgør således 81,9 mio. kr. Herudover er udgiftsniveauet i 2002 påvirket af, at en række IT-investeringer mv.⁹ planmæssigt er blevet udskudt til 2003 pga. EU-formandskabet. Den øvrige del af mindreforbruget på såvel lønsom som øvrig drift vil indgå som en nødvendig reserve i 2003 til dækning af uforudsete udgifter.

⁹ Herunder IT-kabling af Udenrigsministeriet og modernisering af ministeriets Intranet og hjemmesider (i alt ca. 50 mio. kr.).

Tabel 11. Årets resultat opdelt på hovedformål, udgifter angivet brutto (mio. kr.)

Hovedformål mv.	Indtægter	Udgifter	Resultat
Generelle opgaver	158,2	636,4	-478,3
Administration af udviklingsbistand	650,3	637,0	13,3
Eksportfremme	360,6	360,6	0,0
Konsulære opgaver	0,0	138,2	-138,2
Sprogskolen	15,0	13,1	1,9
Total	1.184,1	1.785,3	-601,3
Bevilling (nettotal)			713,1
Resultat netto			111,8
Korrigeret resultat, jf. tabel 10			81,9

3.2 Bevillingsafregning og akkumuleret resultat

Tabel 12. Bevillingsafregning (mio. kr.)

Hovedkonto	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Akkumuleret overskud primo 2002	Disponeret overskud der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførsel ultimo året
Anlæg						
- Udgifter	6,6	3,3	3,3	0,4	0,0	3,7
- Indtægter	95,0	87,4	-7,6		7,6	0,0
Driftsbevilling						
- Lønsum	749,4	738,7	10,7	0,3		11,1
- Øvrig drift	1.137,2	1.046,7	90,5	55,8		146,3
- Indtægter	1.173,5	1.184,1	10,6			10,6
I alt			111,8	56,2		168,0

Note: Decimalafvigelse skyldes afrundinger.

Tabel 13. Akkumuleret resultat, udenrigstjenesten (mio. kr.)

Hovedkonto	Ultimo 1999	Ultimo 2000	Ultimo 2001	Årets resultat	Ultimo 2002
06.11.01	40,9	116,6	56,2	111,8	168,0

Forskellene i det akkumulerede resultat over årene har blandt andet sammenhæng med valutakurspåvirkningen af udgifterne i udetjenesten, IT-investeringer, ekstraordinære udgifter og indtægter på ejendomsområdet, samt periodiseringsforhold i forbindelse med større projekter.

3.3 Indtægtsdækket virksomhed, gebyrer og tilskudsfinansieret forskning

Tabel 14. Akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed (mio. kr., årets priser), Udenrigsministeriets Sprogskole, underkonto 06.11.01.90

	1999	2000	2001	2002
Udenrigsministeriets Sprogskole	1,4	1,5	1,8	3,6

Udenrigsministeriets Sprogskole blev i 1996 omdannet til en indtægtsdækket virksomhed. Virksomheden omfatter såvel kollektiv som individuel sprogundervisning. Sprogskolen tilbyder medarbejdere fra ministerier, myndigheder og private virksomheder undervisning i sprog og hertil knyttet kulturforståelse - fx inden de skal udstationeres til udlandet. Der tilbydes også oversættelse og andre sprogydelser. Indtægter og udgifter ved drift af sprogskolen var i 2002 budgetteret til 10,9 mio. kr. Regnskabet viste samlede indtægter på 15,0 mio. kr. og udgifter på 13,2 mio. kr. med et nettoresultat på 1,9 mio. kr. (korrigeret for afrunding) Sammenholdt med en opsparring på 1,8 mio. kr. fra tidligere år var den samlede opsparring ved indgangen til 2003 på 3,6 mio. kr. Det positive resultat i 2002 skyldes især ekstraordinære oversættelsesaktiviteter i forbindelse med EU-formandskabet. I 2003 forventes budgettet for sprogskolen at balancere.

Tabel 15. Konsulære indtægter (mio. kr.), hovedkonto 06.11.05

Hovedkonto	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Akkumuleret overskud primo 2002	Korrektion ved bevillingsoverførsel	Akkumuleret overskud til videreførsel ultimo året
Konsulære indtægter	-42,9	-32,5	-10,4	-16,2	26,6	0,0

På gebyrområdet har udenrigstjenesten indtægter fra en række konsulære ydelser, herunder behandling af ansøgninger om visum og opholdstilladelser, udstedelse af kørekort og pas og anden bistand til danskere statsborgere i udlandet.

Årets resultat viser en mindreindtægt på 10,4 mio. kr. I forhold til regnskabet for 2001 er der tale om et fald i indtægterne på ca. 1,8 mio. kr. fra 34,3 mio. kr. til 32,5 mio. kr. Faldet i indtægterne skyldes primært

- at helårsvirkningen af, at der ikke længere opkræves gebyr for visa inden for Schengenområdet, først er slået fuldt igennem i 2002¹⁰,
- at indrejse fra Rumænien er blevet visumfri i 2002, og
- at der er blevet lukket 10 repræsentationer i 2002 med et fald i antallet af konsulære sager - og indtægter - til følge.

De akkumulerede mindreindtægter under § 06.11.05 konsulære indtægter på i alt 26,6 mio. kr. er ved udgangen af 2002 udlignet ved overførsel af midler fra § 06.11.01 udenrigstjenesten.

¹⁰ Danmark tiltrådte først Schengen-samarbejdet den 1. april 2001.

Der er endvidere - i overensstemmelse med anmærkningerne på finansloven for 2002 og med tilslutning fra Regeringens Økonomiudvalg - pr. 11. januar 2003 foretaget en gebyrrevision, der skal sikre en højere grad af omkostningsdækning på det konsulære område. Endelig er der foretaget et ændret skøn over de forventede konsulære indtægter på Finansloven for 2003. I 2003 skønnes indtægterne - efter den gennemførte gebyrrevision - at ville udgøre 35,8 mio. kr.

Tabel 16. Akkumuleret resultat for konsulære indtægter (mio. kr., årets priser)

	1999	2000	2001	2002
Konsulære indtægter – akkumuleret	-9,2	-10,2	-16,2	0,0

3.4 Anlægsregnskab

Tabel 17. Anlægsbevillinger 2002:

	Bevilling (mio. kr.)
§06.11.03 - Udenrigstjenestens bygninger – Udgiftsbevilling	6,60
§06.11.03 - Udenrigstjenestens bygninger - Indtægtsbevilling	95,00
§06.31.02 - Ejendomserhvervelser i programsamarbejdslande - Udgiftsbevilling	12,00

På grund af udgiftsstoppet og EU-formandskabet blev en række forudsete aktiviteter i forbindelse med anlægsprojekter vedrørende statsejendomme i udlandet udskudt til senere år. De samlede udgifter til anlægsprojekter androg i 2002 3,3 mio. kr. Der henvises endvidere til bilag 7.

3.5 Tilskudsregnskab for overførselsramme I

Tabel 18. Tilskudsregnskab for udenrigstjenesten (mio. kr.)

Ordning	2002						2003		
	Videreførsel, primo	Bevilning	Disponibel ramme, i alt	Regnskab (Afgivne tilsagn, udgift)	Resultat	Videreførsel, ultimo	Hensættelser, ultimo	Videreførsel, primo	Bevilning
06.11.15. Ikke-lovbundne tilskud til internationale formål og institutioner	4,1	4,4	8,5	8,3	0,2	0,2	0,0	0,2	6,1
06.11.16. Miljøindsatser i udviklingslandene	13,4	504,5	517,9	491,7	26,2	26,2	1.550,7	26,2	509,3
06.11.17. Forebyggelse og bilæggelse af konflikter (FRESTA)	3,8	85,4	89,2	80,8	8,3	8,3	93,7	8,3	76,4
06.11.18. Demokratifonden	8,3	62,4	70,7	39,2	31,5	31,5	15,4	31,5	25,0
06.11.22. Udenrigsministeriets øststøtteprogrammer	42,2	129,0	171,2	170,3	0,9	0,9	199,9	0,9	78,7
06.41.02. Ekspertstipendiater	3,4	55,0	58,4	53,6	4,9	4,9	0,0	4,9	49,4
06.41.03. Særlig ekspertfremmetilskud	15,9	63,0	78,9	78,2	0,7	0,7	58,4	0,7	54,7

3.6 Personaleregnskab

Tabel 19. Årsværk i 1999-2003 - eksklusiv lokalt ansatte

Årsværk	1999	2000	2001	2002	2003
	R	R	R	R	B
Antal i alt	1500	1555	1540	1512	1361
Tilgang	116	98	157	54	-
Afgang	117	118	106	169	-

Note: "Antal i alt" er opgjort ud fra statens årsværks-definitioner, mens "Tilgang/Afgang" er baseret på antal personer omregnet til fuldtidsansatte, som er ansat/afgået i løbet af året. Der er derfor ikke direkte sammenhæng mellem "Antal i alt" og "Tilgang/Afgang". Tallene er excl. specialattachéer (ca. 35 årsværk i 1999-2002)

Det fremgår af personaleregnskabet, at antallet af årsværk er reduceret med 28 fra 2001 til 2002. Faldet i antallet af ansatte (antal hoveder) er dog væsentlig større, bl.a. fordi der ved udgangen af 2002 er fratrådt 39 midlertidige EU-formandskabsforstærkninger. Hertil kommer virkningen af stillingsnedlæggelser, fortsat ansættelsesstop og konverteringer af udsendte til lokal ansættelse, der indebærer en væsentlig reduktion i antallet af ansatte, der dog først slår fuldt ud igennem i antallet af årsværk i de efterfølgende år.

3.7 Regeringens fællesudgifter til EU-formandskabet

Tabel 20. Driftsregnskab for regeringens fællesudgifter til EU-formandskabet (mio. kr.), hovedkonto 06.11.03

Hovedkonto	Bevilling - brutto	Regnskab	Årets overskud	Akkumuleret overskud primo 2002	Korrektion ved bevillings- overførsel	Akkumuleret overskud til videreførsel ultimo året
Regeringens fællesudgif- ter til EU- formand- skabet	331,0	307,9	23,1	0,0	0,0	23,1

Mindreforbruget på 23,1 mio. kr. skal ses i lyset af, at visse udgifter først har kunnet endeligt afregnes i 2003. Der har således været afholdt udgifter i 2003 for i alt 15,6 mio. kr. til endelig afregning af statsministerens rejser, IT- og teleudgifter samt udgifter i forbindelse med Det Europæiske Råd i Bryssel. Samlet mindreforbrug pr. 10. april 2003 er herefter 7,5 mio. kr. Hjemmel til videreførsel af uforbrugte dele af bevillingen fra 2002 til 2003 er givet ved Akt 158 af 29. maj 2002.

Bilag 1

Oversigt over årsberetninger på Udenrigsministeriets område og for relaterede institutioner

Udenrigsministeriets årsberetning 2002 (www.um.dk)

Beretning til Folketinget om udviklingen i EU 2002

(<http://www.um.dk/udenrigspolitik/europa>)

Årsberetning 2002 DUPI (www.dupi.dk - ny hjemmeside i løbet af året)

Årsberetning 2001/2002 Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier (www.dchf.dk - ny hjemmeside i løbet af året)

Danmarks Eksportråds Årsberetning 2002/2003 (www.eksportraadet.dk)

Årsberetning for Investeringsfonden for Østlande 2002 (www.ioe.dk)

Oversigt over traktatkrænkelssager og retssager, der vedrører Danmark, for 2001/1. halvdel af 2002 (www.ft.dk)

Udførsel af våben og produkter med dobbelt anvendelse fra Danmark i 2002 (www.um.dk - medio 2003)

Redegørelse til Folketinget om Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) (<http://www.um.dk/udenrigspolitik/sikkerhed/osce> - maj/juni 2003)

Beretning til Folketinget om regeringens indsats i det internationale menneskerettighedsarbejde 2002 (<http://www.um.dk/udenrigspolitik/menneskerettigheder/nyheder/index.asp>)

Danidas årsberetning 2002 (www.um.dk/danida/danidaberetning)

Årsberetning 2002 for Center for Udviklingsforskning (www.cdr.dk)

Årsberetning 2002 for Det Danske Center for Menneskerettigheder (nu DCISM) (www.humanrights.dk)

Årsberetning for Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene 2002 (www.cku.dk)

Årsberetning for Dansk Bilharziose Laboratorium 2002 (www.bilharziasis.dk)

Årsberetning for Danida Fellowship Center 2002 (www.dfcentre.com)

Årsberetning for Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene 2002 (www.ifu.dk)

Årsberetning for Blandede Kreditter 2002, Udvalget for Blandede Kreditter (www.mixed-credits.dk)

Danidas Center for Kompetenceudvikling, beretning 2002 (www.um.dk - juni 2003)

De Forenede Nationers aktiviteter - Sikkerhedsrådets arbejde og forløbet af den 56.

Generalforsamling (www.um.dk/udenrigspolitik/fn)

Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) (www.rct.dk - primo juni 2003)

Frøpatologisk Institut for Udviklingslandene (www.kvl.dk - medio juni 2003)

Mellemfolkeligt Samvirke (www.ms.dk)

Bilag 2

Oversigt over danske diplomatiske repræsentationer pr. 31. december 2002

Ambassader (66):

Accra	Bukarest	Kuala Lumpur	Oslo	Sofia
Algier	Cotonou	La Paz	Ottawa	Stockholm
Ankara	Damaskus	Lissabon	Ouagadougou	Tallinn
Athen	Dar Es Salaam	London	Paris	Teheran
Bangkok	Dhaka	Ljubljana	Prag	Tel Aviv
Beijing	Dublin	Lusaka	Pretoria	Tirana
Beograd	Haag	Luxembourg	Reykjavik	Tokyo
Berlin	Hanoi	Madrid	Riga	Vilnius
Bern	Helsingfors	Managua	Riyadh	Warszawa
Brasilia	Islamabad	Maputo	Rom	Washington
Bratislava	Jakarta	Mexico	Santiago	Wien
Bryssel	Kairo	Moskva	Sarajevo	
(fællesadm.)	Kampala	Nairobi	Seoul	
Budapest	Kathmandu	New Delhi	Singapore	

Multilaterale repræsentationer (7):

Bryssel, EU-repræsentationen	Paris, OECD
Bryssel, DANATO	Strasbourg, Europarådsrepræsentationen
Genève, FN-missionen	Wien, OSCE
New York, FN-missionen	

Repræsentationskontorer (2):

Ramallah
Kabul

Generalkonsulater (11):

Flensborg	Hongkong	New York	Shanghai
Guangzhou	Milano	Sao Paulo	Zürich
Hamborg	München	Skt. Petersborg	

Bilag 3

Oversigt over udviklingsbistand under § 6.3 fordelt på indsatsområder i 2002

(Nettopgørelse i mio. kr.)

Bilateral bistand	5.877
Tanzania	451
Kenya	72
Uganda	250
Mozambique	330
Ghana	315
Benin	180
Burkina Faso	175
Zambia	159
Egypten	89
Øvrige lande i Afrika:	291
Afrika i alt	2.312
Bangladesh	230
Nepal	154
Bhutan	65
Vietnam	230
Øvrige lande i Asien:	200
Asien i alt	879
Nicaragua	165
Bolivia	202
Øvrige lande i Latinamerika:	17
Latinamerika i alt	384
Særlig projektbistand	195
Bistand gennem NGO'er	892
Overgangsbistand til vestlige Balkan	140
Personelbistand	484
Lånebistand	161
Blandede kreditter	165
Andre bilaterale aktiviteter	181
Menneskerettigheder og demokrat.	84
Anden bilateral bistand	2.302
Multilateral bistand	4.088
FN-systemet	1.544
Banker og Fonde	1.028
EU-, regional- og overgangsbistand m.v.	586
Humanitær bistand	785
Tematiserede multilaterale bidrag	145
Fællesudgifter i alt	658
Samlet bistand	10.623

Bilag 4

Oversigt over den danske bilaterale bistand under § 6.3 fordelt på sektorer i 2002

(Nettoopgørelse i mio. kr. og pct. af den bilaterale bistand)

Bilateral bistand	5.877	100,0
Uddannelse	474	8,1
Sundhed	634	10,8
Drikkevand og sanitet	472	8,0
Offentlig administration	128	2,2
Udviklingsplanlægning	23	0,4
Øvrig social infrastruktur (kvinder; demokrati)	863	14,7
Social infrastruktur i alt	2.594	44,2
Transport	704	12,0
Kommunikation	5	0,1
Flodkontrol	3	0,1
Energi	258	4,4
Øvrig økonomisk infrastruktur	31	0,5
Økonomisk infrastruktur i alt	1.001	17,1
Landbrug m.v. (primær produktion)	676	11,5
Industri, minedrift, håndværk og teknik (sekundær produktion)	189	3,2
Handel, distribution, Kooperation og markedsføring (tertiær produktion)	11	0,2
Produktive sektorer i alt	876	14,9
Multisektor (miljø; genopbygningsbistand)	486	8,2
Programbistand (budgetstøtte; gældslettelse)	348	5,9
Ikke kategoriseret	572	9,7

Bilag 5

Forklaringer til aktivitetsoversigterne i tabel 7 og 8

Tabel 7:

Besøg: inklusiv eventuelle forberedte, men aflyste besøg.

Udgående besøg: fra Danmark til udlandet.

Indgående besøg: fra udlandet til Danmark. Er kun opgjort fsv. angår statsbesøg, præsident- og ministerbesøg samt kongelige besøg.

Politikerbesøg: herunder folketingsudvalg, folketingsmedlemmer, Folketingets Præsidium, Færøernes Landsstyre, Grønlands Hjemmestyre, udenlandske politikere, Udenrigspolitisk Nævn, amter, kommuner, parti-ansatte samt Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde og øvrige rådgivende udvalg på det bistandspolitiske område.

Embedsmandsbesøg: herunder Folketingets ombudsmand, Rigsrevisionen, Højesteret, forsvaret samt bistandsmissioner.

Kongelige besøg: herunder private besøg.

Erhvervslivet og tilhørende organisationer: herunder arbejdsmarkedets parter.

Øvrige besøg: herunder NGO'er, forskere og forskningsinstitutioner, journalister, lobbyister, bygningsingeniører, foreninger og organisationer, skoler, højere læreanstalter og studerende.

Tabel 8:

Møder med eksterne samtalepartnere: omfatter ikke møder i multilateralt regi, herunder EU-, OSCE- og FN-møder

Depêcher: en særlig form for indberetning, der behandler temaer med et bredere perspektiv end det dagsaktuelle. Depêcher benyttes som udgangspunkt alene, når det drejer sig om behandling og vurdering af vigtige politiske spørgsmål i opholdslandet eller generelle økonomiske/politiske vurderinger.

Øvrige analytiske indberetninger: indeholder typisk oplysninger af en sådan karakter, at de alene kan fremskaffes i fortrolighed og ved direkte kontakt til beslutningstagerne i de pågældende hovedstæder.

***Udenrigsministeriet
Benchmarking af
udenrigstjenesten***

23. maj 2003

1. Indledning

Baggrund

Den internationale udgiftssammenligning af den danske udenrigstjeneste er gennemført i et samarbejde mellem Udenrigsministeriet og Deloitte & Touche Business Consulting. Analysen skal indgå i Udenrigsministeriets årsrapport for 2002 og skal bl.a. ses som en opfølgning på den benchmarking af udenrigstjenesten, der indgik i Udenrigsministeriets virksomhedsregnskab for 2001.

Datagrundlag

Benchmarking-analysen er baseret på en international sammenligning af opgavesammensætning og udgifter i forbindelse med opgavevaretagelsen i alle EU-lande samt udvalgte OECD-lande, der vurderes at være sammenlignelige med Danmark m.h.t. størrelse, samfundsstrukturer, velstandsniveau m.v.

De indsamlede data er primært baseret på regnskabstal for 2001.

Som nærmere beskrevet i Finansministeriets Budgetredegørelse 2000/2001 er internationale sammenligninger af udenrigstjenesters driftsudgifter og personaleletal traditionelt forbundet med en vis usikkerhed. Det skyldes bl.a., at der kan være forskelle på de metoder, der anvendes ved opgørelsen af driftsudgifter og personaleforbrug. Også forskelle i den organisatoriske afgrænsning af udenrigstjenesterne i forhold til andre dele af den offentlige sektor kan spille ind. I forhold til tidligere benchmarking-analyser er der i nærværende benchmarking foretaget en intensiveret validering af datagrundlaget, som må antages at indebære en forbedret datakvalitet.

Dataindsamlingen fra de enkelte lande er foretaget på baggrund af et spørgeskema udarbejdet af Udenrigsministeriet, Finansministeriet og Deloitte & Touche Business Consulting. Spørgeskemaet har dannet baggrund for de danske repræsentationers indsamling af sammenlignelige data hos de enkelte landes udenrigsministerier og andre myndigheder.

Grundet manglende data for 2001 er der for Grækenland anvendt 2000-tal. Det skal desuden indledningsvist bemærkes, at der har været nogen problemer med at inddrive data fra de relevante irske og portugisiske myndigheder. Data kan derfor være behæftet med nogen usikkerhed.

Data vedrørende udgifter til administration af udviklingsbistand er indhentet fra OECD's Udviklingskomité (DAC), men er for Danmark, Finland, Norge, Holland og Sveriges vedkommende indhentet bilateralt.

Med hensyn til data vedrørende de enkelte landes udviklingsbistand er OECD's opgørelse for "officiel udviklingsbistand" (Official Development Assistance/ODA) for 2001 anvendt. Til brug for valutakursomregninger er anvendt gennemsnitskursen for 2001 opgjort på baggrund af Nationalbankens opgørelser.

Den efterfølgende sammenstilling og bearbejdning af data er foretaget af Deloitte & Touche Business Consulting.

Fremgangsmåde

Ved dataindsamlingen og den efterfølgende bearbejdning af data er der lagt vægt på at sikre et så validt og sammenligneligt datagrundlag som muligt.

Da der er betydelige forskelle i, hvilke opgaver der varetages ved de enkelte landes udenrigstjenester, er der således ved sammenstillingen af udgifter, personaleforbrug m.v. foretaget en kor-

reaktion i forhold til forskelle i opgaveporteføljer for at give et sammenligneligt grundlag for en vurdering af ressourceforbruget. En simpel sammenstilling af udgifterne ved driften af udenrigstjenester ville således give et misvisende billede, da eksempelvis opgaver i forbindelse med eksport- og investeringsfremme samt udviklingsbistand er organiseret meget forskelligt i de enkelte lande.

Der er endvidere meget stor forskel på omfanget af den udviklingsbistand, som landene yder. Da udgifterne til udenrigstjenesterne i høj grad afhænger af udviklingsbistandens størrelse, tager sammenligningen højde for disse forskelle ved at trække landenes udgifter til administration af udviklingsbistand ud af de samlede udgiftstal.

Det bemærkes, at fællesomkostningerne til de respektive udenrigstjenester indgår med forskellig vægt i beregningen af udgifterne til administration af udviklingsbistand, hvilket selvsagt har en effekt på de beregnede udgifter til de enkelte udenrigstjenester fratrukket udgifterne til administration af udviklingsbistand. For Danmarks vedkommende gælder, at der i forbindelse med fastsættelse af udenrigstjenestens samlede bevillinger traditionelt har været indregnet et højere bidrag af fællesomkostningerne i udgifterne til administration af udviklingsbistand end i de øvrige lande.

Endelig er der til vurdering af de strukturelle forudsætninger for udgiftsniveauet for de enkelte landes udenrigstjenester anført antal repræsentationer, antal medarbejdere ved udenrigstjenesterne samt omfanget af de enkelte landes udviklingsbistand.

2. Udgifter til udenrigstjenesten

Udenrigstjenesterne i de lande, der indgår i undersøgelsen, varetager som anført en forskelligartet opgaveportefølje. Specielt områderne eksport- og investeringsfremme samt udviklingsbistand er placeret forskelligt i de enkelte lande, og de varetages i flere lande af andre ministerier eller af organisationer, som modtager tilskud fra det offentlige til løsningen af opgaven.

Med henblik på at sikre et mere korrekt sammenligningsgrundlag er der i undersøgelsen indhentet oplysninger om de enkelte landes offentlige ressourceforbrug til områderne eksport- og investeringsfremme samt administration af udviklingsbistand i andet regi end udenrigstjenesten. Dette ressourceforbrug er herefter lagt til udgifterne til de enkelte landes udenrigstjenester med henblik på at give et sammenligneligt billede af det samlede ressourceforbrug svarende til opgavevaretagelsen i den danske udenrigstjeneste.

Det bemærkes i denne sammenhæng, at udenrigstjenesterne i de større lande, herunder UK, Tyskland, Spanien, Frankrig og Italien, varetager en række kulturfremmende opgaver, som typisk er organiseret inden for rammerne af særlige kulturinstitutioner. Da de mindre lande i undersøgelsen også varetager kulturfremme – om end af historiske og ressourcemæssige årsager i mindre målestok – er udgifterne til og medarbejdere ved disse kulturinstitutioner medtaget i benchmarkingen, i det omfang de er finansieret af de pågældende udenrigsministerier.

I tabel 1 er der med udgangspunkt heri redegjort for de samlede udgifter til udenrigstjenesterne i 2001. I tabellen fremgår både udgifter korrigeret og ikke korrigeret for forskelle i opgavevaretagelsen med hensyn til eksport- og investeringsfremme, administration af udviklingsbistand samt udgift pr. indbygger. Endvidere er der for de enkelte lande anført, i hvilket omfang eksport- og investeringsfremme samt administration af udviklingsbistand er integreret i udenrigstjenesten i de enkelte lande.

Tabel 1. Udgifter til udenrigstjenesten 2001

	Land	Samlede udgifter Korrigeret for forskelle i op- gavevare- tagelsen (Mia. kr.)	Samlede udgifter Korrigeret for forskelle i op- gavevareta- gelsen – pr. indbygger (kr.)	Samlede Udgifter Ikke korrigeret for forskelle i opgavevareta- gelsen. (Mia. kr.)	Eksport- og investerings- fremme inte- greret i uden- rigstjenesten	Adm. af ud- viklingsbi- stand integre- ret i udenrigs- tjenesten
1.	UK	14,65	249	12,31	Delvist	Nej
2.	Frankrig	11,68	197	10,21	Nej	Nej
3.	Tyskland	9,00	109	7,48	Nej	Nej
4.	Italien	7,23	126	6,22	Nej	Ja
5.	Holland	5,22	327	4,96	Delvist	Ja
6.	Spanien ¹	3,87	96	2,38	Nej	Nej
7.	Sverige	2,53	285	1,74	Nej	Delvist
8.	Belgien	2,52	245	2,06	Nej	Ja
9.	Østrig	2,40	295	1,75	Nej	Ja
10.	Portugal ²	2,34	227	1,81	Nej	Delvist
11.	Schweiz	2,34	323	2,17	Nej	Ja
12.	Grækenland	2,13	202	2,13	Ja	Ja
13.	Norge	1,92	425	1,73	Nej	Delvist
14.	Danmark	1,89	352	1,89	Ja	Ja
15.	Irland	1,58	411	0,81	Nej	Ja
16.	Finland	1,41	271	1,17	Nej	Ja
17.	New Zealand	0,80	207	0,57	Nej	Ja
18.	Island	0,23	824	0,22	Nej	Nej
19.	Luxembourg ³	0,20	463	0,20	Delvist	Delvist

Note 1: Det spanske økonomiministerium har ikke ønsket at oplyse om statslig spansk eksport- og investeringsfremme. Oplysninger herom er derfor uofficielle og stammer fra en højt placeret medarbejder i ICEX samt den spanske finanslov for 2001. De spanske selvstyrende områder, de såkaldte autonomier, udfører i vidt omfang eksportfremmeservice parallelt med den service, som den officielle spanske eksportfremmeorganisation, ICEX, udfører. Det har ikke været muligt at få oplyst autonomiernes driftsudgifter hertil.

Note 2: Den portugisiske udviklingsbistand gennemføres i praksis af 18 ressortministerier, herunder Udenrigsministeriet, der beløbsmæssigt står for ca. 45%. De resterende ca. 55% af udviklingsbistanden administreres af 17 andre ressortministerier. Det har ikke været muligt at få oplyst driftsudgifterne forbundet med administration af udviklingsbistand i disse 17 ministerier.

Note 3: Ikke-diplomatisk personale aflønnes direkte af Ministère de la Fonction Publique. Disse lønomkostninger (ca. 6,3 mio. euro) kan ifølge Luxembourgs Udenrigsministerium ikke udtrages af dette ministeriums regnskab og er derfor fastsat skønsmæssigt. Udgifterne til eksport- og investeringsfremme er 2000-tal. "Lux Development" er adskilt fra men finansieret af Udenrigsministeriet. Det har ikke været muligt at verificere, om de samlede driftsudgifter for Luxembourgs Udenrigsministerium indeholder mindre tilskud til konkrete bistandsprojekter.

Der er stor forskel på omfanget af den udviklingsbistand, som de enkelte lande yder. Dette medfører, at landenes relative udgifter til administration af udviklingsbistand varierer betydeligt. Det er derfor relevant at korrigere for disse forskelle for at opnå et mere sammenligneligt udtryk for udgiftsniveauerne i de enkelte lande.

Af tabel 2 og figur 1 fremgår de samlede udgifter til udenrigstjenesten samt udgifter pr. indbygger korrigeret for forskelle i opgavevaretagelsen og eksklusiv udgifter til administration af udviklingsbistand.

Tabel 2. Udgifter til udenrigstjenesten korrigeret for forskelle i opgavevaretagelsen og eksklusiv udgifter til administration af udviklingsbistand (DAC-tal) 2001¹

	Land	Samlede udgifter (Mia. kr.)		Land	Samlede udgifter pr. indbygger (kr.)
1.	UK	12,26	1.	Island	813
2.	Frankrig	10,19	2.	Luxembourg	441
3.	Tyskland	7,14	3.	Irland	381
4.	Italien	6,96	4.	Schweiz	302
5.	Holland	3,77	5.	Norge	292
6.	Spanien ²	3,42	6.	Østrig	279
7.	Belgien	2,33	7.	Finland	247
8.	Portugal ³	2,29	8.	Holland	236
9.	Østrig	2,27	9.	Belgien	227
10.	Schweiz	2,19	10.	Danmark	224
11.	Grækenland	2,12	11.	Portugal	221
12.	Sverige	1,79	12.	UK	209
13.	Irland	1,46	13.	Sverige	201
14.	Norge	1,32	14.	Grækenland	201
15.	Finland	1,28	15.	New Zealand	192
16.	Danmark	1,20	16.	Frankrig	172
17.	New Zealand	0,74	17.	Italien	121
18.	Island	0,23	18.	Tyskland	87
19.	Luxembourg ⁴	0,19	19.	Spanien	85

Note 1: Udgifter til administration af udviklingsbistand er indhentet bilateralt for så vidt angår Danmark, Sverige, Norge, Finland og Holland.

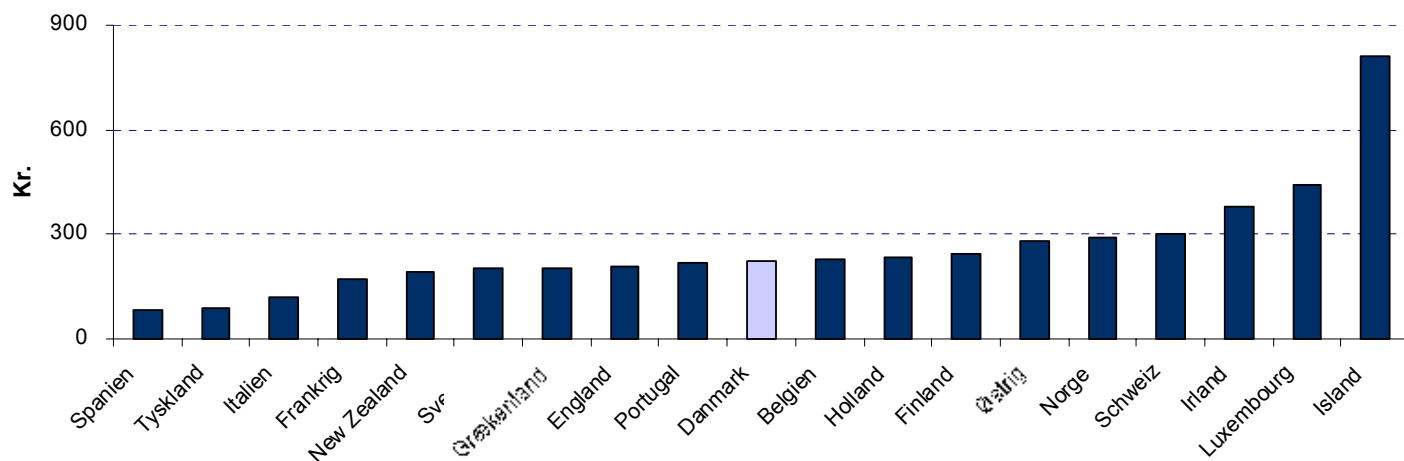
Note 2: Det spanske økonomiministerium har ikke ønsket at oplyse om statslig spansk eksport- og investeringsfremme. Oplysninger herom er derfor uofficielle og stammer fra en højt placeret medarbejder i ICEX samt den spanske finanslov for 2001.

De spanske selvstyrende områder, de såkaldte autonomier, udfører i vidt omfang eksportfremmeservice parallelt med den service, som den officielle spanske eksportfremmeorganisation, ICEX, udfører. Det har ikke været muligt at få oplyst autonomiernes drifts udgifter hertil.

Note 3: Den portugisiske udviklingsbistand gennemføres i praksis af 18 ressortministerier, herunder Udenrigsministeriet, der løbsmæssigt står for ca. 45%. De resterende ca. 55% af udviklingsbistanden administreres af 17 andre ressortministerier. Det har ikke fra portugisisk side været muligt at få oplyst driftsudgifterne forbundet med administration af udviklingsbistand i disse 17 ministerier.

Note 4: Ikke-diplomatisk personale aflønnes direkte af Ministère de la Fonction Publique. Disse lønomkostninger (ca. 6,3 mio. euro) kan ifølge Luxembourgs Udenrigsministerium ikke udtrækkes af dette ministeriums regnskab og er derfor fastsat skønsmæssigt. Udgifter til eksport- og investeringsfremme er i 2000-tal. "Lux Development" er adskilt fra men finansieret af Udenrigsministeriet. Det har ikke været muligt at verificere, om de samlede driftsudgifter for Luxembourgs Udenrigsministerium indeholder mindre tilskud til konkrete bistandsprojekter.

Figur 1. Udgifter pr. indbygger til udenrigstjenesten korrigeret for forskelle i opgavevaretagelsen og eksklusiv udgifter til administration af udviklingsbistand (DAC-tal)¹ 2001

Note 1: Udgifter til administration af udviklingsbistand er indhentet bilateralt for så vidt angår Danmark, Sverige, Norge, Finland og Holland.

3. Strukturelle forudsætninger

Med henblik på at vurdere nogle af de strukturelle forudsætninger for de enkelte landes udgifter til udenrigstjenesten er nedenfor anført antal repræsentationer og antal medarbejdere i landenes udenrigstjenester. Endvidere er anført omfanget af landenes udviklingsbistand med henblik på sammenligning af, hvor meget denne opgave vægter i de enkelte landes internationale engagement.

I tabel 3 er anført antal diplomatiske repræsentationer med udsendte medarbejdere for de enkelte lande i undersøgelsen. Udover det anførte antal repræsentationer har en række af landene honorære konsulater m.v., der udelukkende er bemandede med lokalt rekrutteret personale, hvortil der ikke er udsendt medarbejdere. Disse repræsentationer indgår ikke i opgørelsen.

Tabel 3. Antal diplomatiske repræsentationer 2001

	Land	Antal diplomatiske repræsentationer
1.	Frankrig	278
2.	Italien	251
3.	UK	232
4.	Tyskland	217
5.	Spanien	188
6.	Schweiz ¹	170
7.	Holland	156
8.	Grækenland	148
9.	Portugal	146
10.	Belgien	121
11.	Norge	101
12.	Sverige	100
13.	Østrig	98
14.	Danmark²	95
15.	Finland	95
16.	Irland	66
17.	New Zealand	54
18.	Luxembourg	30
19.	Island	22

Note 1: Inklusiv konsulater bemandede med udsendte medarbejdere.

Note 2: Danmark har pr. 1.1.2003 86 repræsentationer.

I tabel 4 er anført personaleforbruget ved de enkelte landes udenrigstjenester, samt i det omfang opgaverne ikke er integrerede i udenrigstjenesterne personale fra ikke integrerede organisationer, der varetager opgaver vedrørende eksport- og investeringsfremme samt administration af udviklingsbistand i de enkelte lande. Personaleopgørelserne er ikke korrigerede for ressourceforbrug til administration af udviklingsbistand, og de er således sammenlignelige med udgiftsopgørelserne i tabel 1, men ikke fuldt sammenlignelige med udgiftsopgørelserne i tabel 2.

Tabel 4. Antal årsværk 2001

	Land	Total	Personale i hjemland	Personale udenlands	Personale fra andre ministerier udenlands	Personale beskæftiget i særlige kulturinstitutter	Personale fra ikke integrerede organisationer Eksportfremme	Personale fra ikke integrerede organisationer Udviklingsbistand	Rekrutteret lokalt i alt	Andel af medarbejdere rekrutteret lokalt (pct.)
1.	Frankrig ¹	22.907	3.904	4.872	3.107	-	1.272	192	9.560	41,7
2.	UK ²	22.506	3.513	2.329	392	2.321	1.005	1.673	11.273	50,1
3.	Tyskland ³	12.794	2.079	3.174	927	1.767	337	1.168	3.343	26,1
4.	Italien ⁴	8.618	2.441	2.543	105	-	1.003	-	2.526	29,3
5.	Spanien ⁵	8.332	1.254	1.060	N/A	451	700	391	4.476	53,7
6.	Holland ⁶	5.060	1.695	1.174	217	-	187	-	1.787	35,3
7.	Portugal ⁷	4.827	1.500	505	127	-	719	-	2.144	44,4
8.	Belgien ⁸	4.401	1.271	543	103	-	762	-	1.722	39,1
9.	Sverige ⁹	3.681	870	548	115	-	252	908	988	26,8
10.	Schweiz	3.452	1.210	1.076	116	-	70	-	980	28,4
11.	Grækenland	3.115	959	1.530	51	-	-	-	575	18,5
12.	Finland	2.946	982	623	55	-	191	-	1.095	37,2
13.	Østrig	2.630	566	829	96	-	235	-	904	34,4
14.	Danmark⁹	2.579	1.001	601	64	-	-	-	913	35,4
15.	Norge	2.555	884	553	43	-	185	-	890	34,8
16.	Irland ¹⁰	2.373	781	247	42	-	987	-	316	13,3
17.	New Zealand	1.465	400	205	133	-	186	-	541	36,9
18.	Luxembourg	427	155	85	10	-	2	-	175	41,0
19.	Island	267	83	71	9	-	24	24	56	21,0

Note 1: Medarbejdere i særlige kulturinstitutter er indeholdt i kolonnerne "Personale i hjemland" og "Personale udenlands".

Note 2: Estimeret årsværk.

Note 3: For så vidt angår lokalt ansat personale beskæftiget med eksport- og investeringsfremme, er der tale om et kvalificeret skøn. For så vidt angår personale beskæftiget med udviklingsbistand, er der tale om estimeret årsværk.

Note 4: Medarbejdere i særlige kulturinstitutter er indeholdt i kolonnerne "Personale i hjemland" og "Personale udenlands".

Note 5: Estimeret årsværk. Tallene for personalet er baseret på uofficielle kilder, da ICEX ikke selv ville oplyse herom. De spanske selvstyrende områder, de såkaldte autonomier, udfører i vidt omfang eksportfremmeservice parallelt med den service, som den officielle spanske eksportfremmeorganisation, ICEX, udfører. Det har ikke været muligt at få oplyst antallet af medarbejdere knyttet til autonomiernes eksportfremmeservice. Det spanske udenrigsministeriums administrationsafdeling har ikke oplysninger om personale fra andre ministerier udenlands.

Note 6: Alt personale for Holland er angivet i årsværk beregnet ud fra skøn, da hollænderne ikke opgør personaleforbruget i årsværk.

Note 7: Den portugisiske udviklingsbistand gennemføres i praksis af 18 ressortministerier, herunder Udenrigsministeriet, der beløbsmæssigt står for ca. 45%. De resterende ca. 55% af udviklingsbistanden administreres af 17 andre ressortministerier. Det har ikke fra portugisisk side været muligt at få oplyst personaleforbruget forbundet med administration af udviklingsbistand i disse 17 ministerier."

Note 8: Det er alene opgørelserne fra Belgian Foreign Trade Board (175) og Export Vlaanderen (279), der er i årsværk. De øvrige tal er antal medarbejdere (hoveder).

Note 9: Medarbejdere knyttet til styringsenheder er ikke opgjort i årsværk.

Note 10: Medarbejder fra Enterprise Ireland er ikke opgjort i årsværk.

Tabel 5. Udviklingsbistand 2001

	Land	Bilateral udviklingsbistand (Mia. kr.)	Multilateral udviklingsbistand (Mia. kr.)	Total (Mia. kr.)
1.	Tyskland	23,73	17,77	41,50
2.	UK	21,81	16,28	38,09
3.	Frankrig	21,60	13,33	34,92
4.	Holland	18,50	7,89	26,39
5.	Spanien	9,57	4,89	14,46
6.	Sverige	10,02	3,83	13,86
7.	Danmark¹	8,61	4,99	13,60
8.	Italien	3,68	9,86	13,53
9.	Norge	7,82	3,38	11,20
10.	Schweiz	5,36	2,19	7,55
11.	Belgien	4,18	3,04	7,21
12.	Østrig	2,85	1,59	4,43
13.	Finland	1,86	1,37	3,24
14.	Irland	1,53	0,85	2,38
15.	Portugal	1,52	0,71	2,23
16.	Grækenland	0,69	0,99	1,68
17.	Luxembourg	0,88	0,29	1,17
18.	New Zealand	0,71	0,22	0,93
19.	Island ²	0,04	0,05	0,09

Note 1: Af de 13,60 mia. kr., som er det beløb, der indrapporteres til OECD's Udviklingskomité (DAC) som officiel udviklingsbistand (ODA), administrerer Udenrigsministeriet 11,41 mia. kr.

Note 2: Da Island ikke er medlem af DAC, er der anvendt data fra det udfyldte spørgeskema.

Bilag 7

Specifikation af anlægsregnskab

Tabel 1: Igangværende projekter ultimo 2002

	Hjemmel	Byggestart	Forventet afslutning	Årets udgift (mio. kr.)	Forventet totaludgift (mio. kr.)
§06.11.03					
Beijing - visumbygning	B.V.	2002	2003	0,63	2,80
§06.31.02					
Accra - visumbygning	B.V.	2002	2003	1,83	2,00
Kathmandu - køb/ombyg. af kancelli	B.V.	2002	2003	5,00	9,97
La Paz - kancelliudvidelse	B.V.	2002	2003	1,58	1,80
Lusaka - chefbolig renovering	B.V.	2001	2003	2,76	3,99
Mindre projekter	B.V.	2002	2003	0,06	0,30
I alt				11,86	20,86

Tabel 2: Afsluttede projekter i 2002

	Hjemmel	Byggestart	Forventet afslutning v. byggestart	Faktisk afslutning	Årets udgift (mio. kr.)	Totaludgift (mio. kr.)
§06.11.03						
Moskva - garageanlæg	B.V.	2001	2001	2002	0,05	0,52
§06.31.02						
Lilongwe - chefbolig renovering	B.V.	2001	2002	2002	0,05	0,72
Mindre projekter	B.V.	2002	2002	2002	0,48	0,48
I alt					0,58	1,72

Tabel 3: Øvrige udgifter

	Årets udgift (mio. kr.)
§06.11.03	
Tidl. Afslut. Projekt - opfølgning	0,73
Andet	1,87
§06.31.02	
Tidl. Afslut. Projekt - opfølgning	-0,96

De afsluttede anlægsprojekter omfatter et nyt garageanlæg ved chefboligen i Moskva og en renovering af chefboligen i Lilongwe - begge igangsat i 2001. I Moskva kunne garageprojektet ikke færdiggøres inden udgangen af 2001 som oprindeligt forudset pga. problemer med det russiske toldvæsen i forbindelse med indklarerung af (de i Danmark byggede) delelementer til garagen. I Lilongwe blev arbejdet i begyndelsen af 2002 afkortet og begrænset til det absolut

nødvendige i forbindelse med beslutning om salg af ejendommen midt på året, hvor ambassaden i Lilongwe blev nedlagt.

De mindre projekter afsluttet i 2002 (projekter hver især med en totaludgift under 0,5 mio. kr.) omfatter renovering af chefboligen i Harare, der efterfølgende er blevet fremlejet i forbindelse med repræsentationsnedlæggelsen, samt anlæg af ny indkørsel ved chefboligen i Dar es Salaam.

Øvrige udgifter i 2002 vedrører opfølgning på tidligere afsluttede projekter - som fx efterfølgende tilpasninger, udeståender i forbindelse med afgiftsspørgsmål i forhold til opholdslandet og tekniske omposteringer relateret til endelige byggeregnskaber. Udgiftstypen omfatter tillige nedbringelse af finansiell gæld mv.

Bilag 8

Oversigt over institutioner, der modtager 50% af deres driftstilskud fra Udenrigsministeriet og/eller er oprettet i henhold til lov

Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder
International Press Centre
Mellempfolkeligt Samvirke
Danidas Fellowship Centre
Danidas Center for Kompetenceudvikling
Dansk Bilharziose Laboratorium
Danidas Skovfrøcenter
Frøpatologisk Institut for Udviklingslandene
Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT)
Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene (CKU)
Investeringsfonden for Østlandene
Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene
International Media Support (IMS)

Bilag 9

Bidrag til de regnskabsmæssige forklaringer for § 6, Udenrigsministeriet, inkl. budget- og regnskabsspecifikation for året (tabel 10095) og bevillingsafregningskema (10151) som sendt til Rigsrevisionen den 15. april 2003 i henhold til Rigsrevisionens indkaldelsesskrivelse for statsregnskabet 2002

Ad 06.11.01 "Udenrigstjenesten"

Det samlede mindreforbrug i 2002 under § 06.11.01 udgjorde i alt kr. 111,8 mio. kr., fordelt med 10,7 mio. kr. i lønsum og 101,1 mio. kr. i øvrig drift. Mindreforbruget skyldes primært, at en række planlagte større IT-investeringer og fornyelse af intranet/internet blev udskudt fra 2002 til 2003 (i alt ca. 50 mio. kr.), idet disse investeringer ikke kunne gennemføres under EU-formandskabet. Herudover er 29,9 mio. kr. af mindreforbruget - der vedrører afhændelse af chefboligen i Los Angeles jf. Lov om Tillægsbevilling 2002 - en del af i forudsætningerne for reduktionen af 2003-finanslovsbevillingerne. Disse 29,9 mio. kr. er således fuldt ud disponerede i 2003. Den øvrige del af mindreforbruget såvel for lønsum som øvrig drift vil indgå som en nødvendig reserve i 2003 til dækning af uforudsete udgifter herunder til dækning af evt. tilpasningsomkostninger ved fremtidige aktivitets- og bevillingsændringer

I forbindelse med EU-formandskabet i 2. halvår 2002 fik Udenrigsministeriet tilført "forstærkningsbevilling" på ialt 84 mio. kroner heraf 35 mio. kr. Bevillingen blev anvendt dels til dækning af direkte merudgifter, som er bortfaldet ved årets udgang - herunder til IT modernisering, sikkerhedsforanstaltninger, større rejseaktivitet, øget repræsentation, nødvendig honorering af ekstraordinært over- og merarbejde og besættelse af midlertidige formandskabsstillinger m.v. Herudover blev forstærkningsbevillingen anvendt til dækning af udgifter knyttet til eksisterende ressourcer - herunder især erfarent personale - som blev omprioriteret til EU-formandskabsopgaver. Det bemærkes, at det på nogle områder (f.eks. indenfor EU-arbejdet) er vanskeligt i praksis i 2002 at sondre mellem EU-formandskabsopgaver og eksisterende EU-relaterede opgaver. Med dette forbehold in-mente kan det nævnes, at de berørte enheder har skønnet et samlet ressourceforbrug forbundet med EU-formandskabsopgaven på ca. 110 årsværk, hvoraf ca. 40 årsværk var midlertidigt ansatte forstærkninger. Med hensyn til Udenrigsministeriets indtægtsdækkede virksomhed (Udenrigsministeriets Sprogskole) medførte EU-formandskabet større aktivitet og indtægter og dermed et positivt resultat på 1,9 mio. kr..

Tabel over hovedkonto 06.11.01, udenrigstjenesten, der består af følgende underkonti:

Mio. kr.	Indtægt	Udgift	Nettoudgift
10. Generelle opgaver	158,2	636,4	478,3
20. Administration af udviklingsbistand	650,3	637,0	-13,3
30. Eksportfremme	360,6	360,6	0,0
40. Konsulære indtægter	0,0	138,2	138,2
Udenrigsministeriets Sprogskole	15,0	13,1	-1,9
I alt	1.184,1	1.785,3	601,3

*) Indtægter under 'Eksportfremme' (=underkonto 30) er i FL 2002 overført til hovedkonto 06.41.01.

Ad 06.11.02 Regeringens fællesudgifter vedrørende EU formandskabet

1. Bevillinger

Bevilling på FL-2002	196.000.000 kr.
<u>Akt 158 af 29/5-2002</u>	<u>135.000.000 kr.</u>
<u>I alt</u>	<u>331.000.000 kr.</u>

Akt 158 hjemler adgang til videreførsel af ubrugte dele af bevillingen fra 2002 til 2003.

2. Forbrug

Pr. 31/12-2002 er registreret et forbrug på	307.876.328 kr.
<u>Bevilling</u>	<u>331.000.000 kr.</u>
Mindreforbrug pr. 31/12-2002	23.123.672 kr.
<u>Forbrug i 2003 (pr. 10/4-2003)</u>	<u>15.589.257 kr.</u>
<u>Samlet mindreforbrug pr. 10/4-2003</u>	<u>7.534.415 kr.</u>

Det faktiske forbrug af formandskabsbevillingen i 2003 på 15,6 mill.kr. vedrører hovedsageligt følgende udgifter:

- Afregning i 2003 af visse af statsministerens rejser (2,0 mill.kr.)
- Afregning i 2003 af IT- og teleudgifter (8,5 mill.kr.)
- Indberetning i 2003 fra EU-repræsentationen af udgifter vedr. DER i Bryssel (5,1 mill.kr.)

Ad 06.11.03 Udenrigstjenestens bygninger

Ad indtægter:

Mindreindtægten på 7,6 mio. kr. 87,4 mio. kr. i forhold til en bevilling på 95,0 mio. kr. skyldes primært, at endelig overførsel af nettosalgsprovenuet for chefboligen i Los Angeles skete ved en lavere dollarkurs (7,55 kr/\$) end den ved Finansudvalgstiltrædelsen forudsatte (8,07 kr/\$), hvorved provenuet blev 5,2 mio. kr. mindre end forudset (heraf vedrører 4,8 mio. kr. den ændrede valutakursforudsætning). Herudover er salg af ejendomme i Lilongwe korrekt optaget på 06.31.02. Ejendomserhvervelser i programsamarbejdslande m.v., hvorunder aktiverne var registreret. På Lov om Tillægsbevilling 2003 blev den forventede indtægt vedrørende salg af ejendomme i Lilongwe imidlertid optaget under § 06.11.03., Udenrigstjenestens bygninger. For så vidt angår salg af ejendommene i Lilongwe er der dermed tale om, at en mindreindtægt under § 06.11.03 modsvares af en tilsvarende merindtægt under § 06.31.01

- Ad udgifter:

Mindreforbruget beror overvejende på udgiftsstopet i de første måneder af året, som ikke efterfølgende kunne fuldt kompenseres, da der ikke gennemførtes væsentlige anlægsaktiviteter under det danske EU-formandskab i 2. halvår. Det overførte mindreforbrug på 3,3 mio. kr. indgår i en øget anlægsaktivitet i 2003.

Der er udgiftsført prioritetsrenter på 708.233 kr. vedrørende Berlin på anlægskontoen. Beløbet burde have været bogført som driftsudgift under § 06.11.01. og vil fra 2003 blive konteret under denne driftskonto.

Ad 06.11.05 Konsulære indtægter

På gebyrområdet har udenrigstjenestens konsulære indtægter i form af gebyrer mv. på ansøgninger om visum og opholdstilladelser, udstedelser af kørekort og pas og anden bistand til danske statsborgere i udlandet.

Årets resultat er en mindreindtægt på 10,4 mio. kr. I forhold til regnskabet for 2001, er der tale om et fald i indtægterne på ca. 1,8 mio.kr. fra 34,3 mio. kr. til 32,5 mio. kr. Faldet i indtægterne skyldes primært,

- at Danmark tiltrådte Schengen samarbejdet 1. april 2001, og helårsvirkningen af, at der ikke længere opkræves gebyr for visa indenfor Schengen-området, er dermed først slået fuldt igennem i 2002
- at indrejse fra Rumænien blev visumfri i 2002
- at der blev lukket 10 repræsentationer i 2002, hvor den konsulære aktivitet er reduceret,

De kumulerede mindreindtægter under § 06.11.05 konsulære indtægter ialt 26,6 mio. kr. er ved udgangen af 2002 udlignet ved overførsel af midler fra § 06.11.01. Udenrigstjenesten. Der er endvidere - i overensstemmelse med anmærkningerne på finansloven for 2002 og med tilslutning fra Regeringens økonomiudvalg - foretaget en gebyrrevision, der fra og med 2003 kan sikre en højere grad af omkostningsdækning på det konsulære område. Endeligt er der foretaget et ændret skøn over de forventede konsulære indtægter på finansloven for 2003. I 2003 skønnes indtægterne - efter den gennemførte gebyrrevision - at ville udgøre 35,8 mio. kr.

Ad 06.11.06 Renteindtægt af diverse tilgodehavender

Udenrigsministeriet har i 2002 modtaget ekstraordinært store renteindtægter, som hidrører fra en række multilaterale organisationer.

De samlede renteindtægter var på ca. 166,8 mio. kr. mod en oprindelig forventning på 44 mio. kr. Der er tale om helt ekstraordinære engangstilbagebetalinger.

Ad 06.11.11 Center for Menneskerettigheder

Der henvises til særskilt afrapportering fra Dansk Center for internationale Studier og Menneskerettigheder.

Ad 06.11.12. Center for Freds- og Konfliktforskning

Der er på underkonto 95. Indtægtsgivende forskningsvirksomhed fejlkonteret en rejseudgift på 34.411 kr., hvilket medfører et akkumuleret underskud på 34.411 kr.

Ad 06.11.15 Ikke-lovbundne tilskud til internationale formål og institutioner

Merforbruget på ca. 3,9 mio. kr. vedrører hovedsageligt Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI - underkonto 30) forbrug af videreførte midler til koldkrigsudredningen, jf. akt. 175 af

30.5.2001. Samlet set er der ved udgangen af 2002 et akkumuleret overskud til videreførsel på lidt over 0,2 mio. kr.

Det skal endvidere oplyses, at bevillingen til Denmark.dk i henhold til akt 124 af 17.4 vedrørende Denmark.dk er overført fra hovedkonto 06.11.15 til konto 06.41.03.30, Særlige eksportfremmetilskud

Ad 06.11.16 Miljøindsatser i udviklingslande

Der er et samlet mindreforbrug under §06.11.16 på 12,8 mio. kr. i 2002, der videreføres. Der er overførselsadgang mellem underkonti indenfor hovedkontoen. I forhold til bevillingerne på underkontoniveau et erforbrug på underkonto 30 vedrørende rådgiverydelser m.v. til projektidentifikation, forundersøgelser m.v., der skyldes behovet for en generel mere omfattende projektforbereelse. Mindreforbruget på underkonto 20 vedrørende konkrete regionale miljøindsatser er et resultat af den grundigere projektforbereelse.

Ad FL 06.11.17. (Forebyggelse og bilæggelse af konflikter)

Generelt

Det bemærkes at FL 06.11.17 er en reservationsbevilling, , og der er mulighed for overførsel af midler mellem finansår, samt overførselsadgang mellem underkonti.. Det samlede mindreforbrug udgør i 2002 kr. 8.341.056,

Bemærkninger til konkrete underkonti

Underkonto 30

Årets overskud skyldes tilbageførte midler på tidligere års tilsagn. Underkonto 50

Merforbrug i året på 3,3 mio. kr. finansieres af fra tidligere år på 3,2 mio. kr. reserveret til gennemførelse af den særlige flygtningeundersøgelse og til oplysningsaktiviteter i medfør af Holocaustkonferencen i Stockholm i januar 2000. Et akkumuleret underskud på 131.411 kr. ultimo året er udlignet

Underkonto 60

. Opsparede midler pr. 31. december 2002 er overført til denne underkonto (reserve til uforudsete indsatser) til anvendelse i 2003.

Det akkumulerede overskud, kr. 7.200.000, forventes udnyttet i 2003.

Ad 06.11.18. (Demokratifonden)

Regeringen iværksatte i begyndelse af 2002 et analysearbejde om udmøntning af midler til indsat for forebyggelse og bilæggelse af konflikter samt til Demokratifonden. Analysen betød, at Fonden i næsten et halvt år ikke var i stand til at behandle ansøgninger eller bevilge støtte til projekter.

Ved aktstykke 129 af 22. maj 2002 justeredes grundlaget for Demokratifondens fremtidige indsats på væsentlige områder. Formålet hermed var ved samkøring med den øvrige danske freds- og stabilitetsindsats i Central- og Østeuropa, SNG-landene og på Balkan samt med det daværende demokratifremmeprogram under øststøtten at sikre den bedst mulige koordination og den største samlede effekt. Nyorienteringen medførte bl.a., at tyngdepunktet i indsatsen skulle lægges på sammenhængende programmer og projekter med særlig vægt på opbygning og

konsolidering af demokratisk forankrede institutioner, sikring af god regeringsførelse, fremme af respekt for menneskerettigheder, herunder mindretalsrettigheder, samt støtte til frie, uafhængige medier, ligesom indsatsen som hovedregel ikke længere ville være ansøgningsstyret.

Som en konsekvens af de tidligere retningslinier for Demokratifondens virke, der udelukkende var baseret på ansøgninger, iværksatte Demokratifonden efter tiltrædelsen af aktstykket en række initiativer med henblik på afdækning af mulighederne for gennemførelse af sammenhængende programmer og projekter i bl.a. Rusland (koncentreret om de russiske Østersøprovinser), Belarus, Ukraine og på det vestlige Balkan. Denne proces er imidlertid tidskrævende, hvilket bl.a. har bevirket, at forslag om gennemførelse af en række konkrete projektaktiviteter endnu ikke er færdigbearbejdede eller er fremkommet så sent, at behandling og godkendelse af forslagene ikke har kunnet gennemføres i 2002.

Hertil kommer, at den tidligere omfattende ansøgerkreds til Fondens midler som en følge af de gennemførte ændringer reduceredes betragteligt, hvilket bl.a. har medført færre henvendelser og initiativer fra eksterne kilder.

Demokratifondens bevilling er en reservationsbevilling, hvilket åbner mulighed for overførsel af midler mellem finansår. De akkumulerede overskud, kr. 31.453.803, forventes anvendt til samme formål i 2003.

Ad 06.11.22. Udenrigsministeriets Øststøtte-programmer

Det bemærkes, at FL 06.11.22 er en reservationsbevilling, hvilket åbner mulighed for overførsel af midler mellem finansår. Der er endvidere adgang til overførsel af bevillinger mellem underkontiene.

Det akkumulerede overskud forventes udnyttet i 2003.

Bemærkninger til konkrete underkonti

Underkonto 10

Merforbruget på 8.718.966 kr. skyldes, at forbruget inkluderer tilsagn givet før 2002. Hensættelser pr. 31. december 2001 var kr. 7.074.780,62. Merforbruget er udlignet vha. overførsel mellem underkonti.

Underkonto 15

Merforbruget på 9.105.834 kr. skyldes, at bevillingen er registreret under underkonto 20 (ref. aktstykke 130/2002). Hensættelser pr. 31. december 2001 var kr. 4.741.115,25. Merforbruget er udlignet vha. overførsel mellem underkonti.

Underkonto 20

Merforbruget på 23.566.809 kr. skyldes, at forbruget inkluderer tilsagn givet før 2002. Hensættelser pr. 31. december 2001 var kr. 68.890.907,75. Merforbruget er udlignet ved overførsel mellem underkonti.

Underkonto 35

Forbruget er ført på underkonto 60. Hensættelser pr. 31. december 2001 var kr. 551.240,17. Forbruget er udlignet ved overførsel mellem underkonti.

Ad 06.22.01 Fredsbevarende operationer mv. under de Forenede Nationer

Størrelse og timing af udbetalingerne til fredsbevarende operationer er forbundet med væsentlig usikkerhed, jf. finansloven anmærkninger til kontoen, bl.a. om tidspunktet hvor tropper til en mission deployeres og i hvilket tempo dette sker. Endvidere er det ikke ualmindeligt, at de enkelte missioners størrelse justeres i takt med at givne operationsområder stabiliseres.

Mindreforbruget på i alt 13.196.437 kr. skyldes derfor den uforudsigelighed i udbetalingerne, som naturligt vil være forbundet FN's fredsbevarende operationer.

Ad 06.22.03 Øvrige organisationer

Merudgifterne på i alt ca. 34,6 mio. kr. skyldes først og fremmest et større generelt bidrag til FN end budgetteret på Finansloven. Kontoen er lovbunden.

På 2003 Finansloven er bevillingen forhøjet med 18,1 mio. kr.

Ad 06.22.05 Den Europæiske Investeringsbank

Der er tale om betaling til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) af garantier for ikke erlagte tilbagebetalinger fra låntagers side på lån til aktiviteter i AVS-landene (udviklingslande i Afrika, Karibien og Stillehavet) og om eventuel tilbagebetaling til Danmark af ydet garanti. Forpligtelsen følger af kautionskontrakter indgået mellem Danmark og Den Europæiske Investeringsbank i forbindelse med udviklingssamarbejdet mellem AVS-landene og EU under Lomé konventionerne (nu Cotonou aftalen).

Det kan ikke ved årets begyndelse konkret angives, hvor stort omfanget af disse betalinger, der skal erlægges efter krav herom, og af eventuelle tilbagebetalinger, der måtte tilbydes fra låntager, vil være. I finansloven for 2002 er der derfor skønsmæssigt indsat et beløb på 4 mio. kr. både for betalinger og for tilbagebetalinger. Begge beløb har varieret gennem årene og reguleres sædvanligvis over tillægsbevillingsloven.

Overskridelsen på 854.872 kr. skyldes, at betalingerne i de sidste måneder af året 2002, der blev effektueret efter påkrav herom fra EIB, ikke indgik i grundlaget for bedømmelse af spørgsmålet om ændring af bevillingen gennem tillægsbevillingsloven.

Der var i 2002 tre tilbagebetalinger på i alt 10.065.670 kr., hvilket forklarer forskellen fra det skønnede beløb på 4 mio. kr. på 6.065.670 kr.

Ad 06.41.01 Danmarks Eksportråd

Der er tale om en hovedkonto, hvor samtlige indtægter og udgifter overføres fra § 06.11.01.30 til § 06.41.01. Disse hovedkonti skal derfor ses i sammenhæng i konsekvens af Udenrigstjenestens organisering som enhedstjeneste.

Ad 06.41.03 Særlig eksportfremmeindsats for små og mellemstore virksomheder

Det henvises til bemærkningerne under 06.11.15, hvoraf det fremgår, at bevillingen iflg. akt 124 af 17.4 vedrørende Denmark.dk er overført fra hovedkonto 06.11.15 til konto 06.41.03.30. Merforbruget i 2002 på ca. 15,2 mio. kr. finansieres af et videreført mindre forbrug på ca. 15,9 mio. kr. vedrørende Denmark.dk, således at det akkumulerede mindreforbrug ved udgangen af 2002 er på ca. 0,7 mio. kr.

Bevillingskontrollen for 2002 for § 06.3

I forbindelse med udarbejdelsen af den tidligere regerings forslag til finanslov for 2002 blev der foretaget en budgetteknisk omlægning af bevillingerne til gældslettelse for udviklingslandene (§ 06.33.02.14), idet de fulde udgifter forbundet med gældslettelsesaftaler blev budgetteret på tidspunktet for Danmarks tilslutning til de gældende aftaler (tilsagnstidspunktet) og ikke som tidligere på udgiftstidspunktet. Princippet, som videreførtes på den endelige finanslov for 2002, viste sig imidlertid at give anledning til betydelige styringsmæssige problemer. Dels resulterede de endelige aftaler ofte i væsentlige engangsbeløb, og dels viste det sig, at tidspunktet for indgåelse af det endelige tilsagn om gældslettelse (i Parisklubben) var vanskeligt at forudsige. Dette ville kunne medføre udsættelser eller fremrykninger af budgetteringen, med mulige reduktioner af andre bistandsaktiviteter til følge, ligesom det ville give store udsving i budgettet for gældslettelser fra år til år. For at sikre en bedre og mere forsvarlig økonomistyring, en mere effektiv dansk bistandsindsats samt en større forudsigelighed i aktiviteterne blev det derfor med Akt. 12 1/10 2002 besluttet at videreføre det tidligere princip om budgettering på udgiftstidspunktet fra 2002 og fremover. Som følge heraf er regnskabs- og budgetteringsprincipperne for bevillingen til gældslettelse for udviklingslandene omlagt i henhold hertil. Der er således foretaget en række budgetmæssige ændringer i forbindelse med afgivelse af TB02, herunder at merforbruget fra 2001 på 73,8 kr. bortfalder, jf. Akt. 12 1/10 2002. Beløbet til videreførsel til 2003 udgør -131,8 mio. kr.

Af vedlagte regnskabsoversigt (bilag 2) vedrørende ulandsbevillingerne for finansåret 2002 fremgår, at den samlede bevilling på 10.491,0 mio.kr med et totalforbrug på 10.622,7 mio.kr udviser et merforbrug 131,8 mio. kr. svarende til en afvigelse på 1,0 procent. Det indrapporterede beløb på TBL er 1,7 mindre end rammen, hvilket skyldes en teknisk fejl i budgetsystemet. Dette er afspejlet i bilag 2.

Kriteriet for udvælgelse har været afvigelser som udgør mere end 2 % eller 10 mio. kr. (dog mindst 500.000 kr.)

Nedenstående er udarbejdet på grundlag af de i tabel 10095 - Budget og regnskabsspecifikation anførte beløb.

Ad 06.31.02 Ejendomserhvervelser i programsamarbejdslande (Anlægsbevilling)

10. Kancellibyggerier (Rådighedsbevilling)

FL	TB	Regnskab	Afvigelse
25,0	-13,0	7.789.933	4.210.067

Mindre forbruget skyldes, at et salgsprovenu på ca. 3 mio. kr. for tre ejendomme i Lilongwe ikke blev indrapporteret i forbindelse med afgivelse af bidrag til TB. Beløbet blev efterfølgende ført til indtægt under anlægsbevillingen. Den resterende difference på 1,2 mio. kr. skyldes forsinkelse med afsluttende arbejder og deraf følgende forsinkelse med faktureringer/posteringer ved bl.a. ny visumbygning Accra, renovering af chefsbolig Lusaka og udvidelse af kancelliet La Paz.

Ad 06.32.01Udviklingslande i Afrika

11. Kenya

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
70,0	0,0	71.685.911	-1.685.911

Merforbruget skyldes, at der i 2002 har været mindre overskridelser på en række projekter under Kenya-programmet.

16. Benin

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
150,0	26,0	179.644.624	-3.644.624

Merforbruget skyldes, at vejsektorprogrammet i årets sidste kvartal kunne drage fordel af gunstige betingelser i arbejdsforholdene og opnå en øget fremdrift. Denne øgede fremdrift, med de deraf følgende øgede faktureringer under kontrakten bevirkede, at programmet, som er langt det største under landerammen, oversteg det forventede forbrug, hvilket også gav sig udtryk på landerammen.

23. Øvrige lande i Afrika

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
288,1	-62,6	290.964.513	-65.464.513

Sydafrika: Ramme kr. 50.0 mio. Forbrug kr. 52.1 mio.

Det samlede merforbrug på kr. 2,1 mio. skyldes et uforudset behov for at udbetale et beløb som budgetstøtte til NEPAD sekretariatet (104.SAR.A.161).

Zimbabwe: Ramme kr. 5 mio. Forbrug kr. 8,4 mio.

Som følge af regeringens beslutning i januar 2002 om at afvikle bistandssamarbejdet med Zimbabwe er bistandsprogrammet under udfasning. Denne udfasning er generelt foregået i et hurtigere tempo en forudset. Valgstøtten (104.Zimb.83) udviste et merforbrug på kr. 2,0 mio. i forhold til det budgetterede. Adgang til retshjælp (104.Zimb.43) brugte kr. 0,8 mio. mere end beregnet. Ved lukning af vejsektorprogrammet tilbagebetalte myndighederne den ubrugte balance, der viste sig at være kr. 1,6 mio. mindre end forventet. Det her anførte samlede merforbrug på kr. 4,4 mio. modsvares af mindre forbrug fordelt på flere aktiviteter.

Malawi: Ramme kr. 24.0 mio. Forbrug kr. 22.6 mio.

Som følge af regeringens beslutning i januar 2002 om at afvikle bistandssamarbejdet med Malawi er bistandsprogrammet under udfasning. Kun enkelte elementer af bistandsprogrammet var aktivt ved udgangen af 2002. Udenrigsministeriet har kontrakt med et lokalt revisionsfirma om at forestå indsendelse af regnskaber og revision af disse. Firmaet har ligeledes ansvaret for udbetaling af midler til et antal planlagte aktiviteter. Ved indsendelse af originalbilag for disse udbetalinger bliver udgiften omposteret til de respektive projektkonti. Forsinkelse i enten udbetalingerne eller indsendelse af udgiftsbilag har forårsaget det konstaterede mindreforbrug i 2002.

SADC: Ramme kr. 6,7 mio. Forbrug kr. 67,4 mio.

I december 2002 blev der på Kammeradvokatens anbefaling indgået forlig i den siden 1994 verserende voldgiftssag om Chingolavejen i Zambia (104.SADC.36). Forliget medførte en nettoudbetaling fra Udenrigsministeriet på kr. 58,1 mio. (kr. 65,4 mio. til entreprenøren samt indbetaling af kr. 7,3 mio. fra tilsynets forsikringsselskab) foruden et honorar til Kammeradvokaten på kr. 2 mio., i alt kr. 60,1 mio.

Det resterende overforbrug på kr. 0,6 mio skyldes den omstændighed, at flytningen af EU-SADC-mødet i København til Maputo i november 2002 medførte ekstraudgifter på kr. 0,6 mio. som der ikke var budgetteret med, idet disse ekstraudgifter blev finansieret fra landekontoret og ikke af formandskabssekretariatets bevilling.

Ad 06.32.02 Udviklingslande i Asien

12. Nepal

FL	TB	Regnskab	Afvigelse
150,0	0,0	153.454.643	-3.454.643

Merforbruget er hovedsageligt forårsaget af betaling på flere mindre firmakontrakter end forudset ved fastlæggelse af bevillingen i forbindelse med afgivelse af bidrag til TBL.

Ad 06.32.03 Udviklingslande i Latinamerika

12. Øvrige lande i Latinamerika

FL	TB	Regnskab	Afvigelse
10,0	10,0	17.074.547	2.925.453

Med virkning fra 1. januar 2002 er alle rentesubsidier i Udenrigsministeriet opført under en central bevillingskonto under § 06.33.02.14. Gældslettelser til udviklingslandene. Gældslettelser til Honduras var i 2002 budgetteret til ca. 2 mio. kr. Beløbet blev fejlagtigt medregnet under rammen for Øvrige lande i Latinamerika.

Ad 06.32.04 Særlig projektbistand

12. Privatsektor programmer (PS-programmer)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
122,0	6,0	136.994.511	-8.994.511

Det bemærkes mere generelt, at forbruget under PS-programmet dels afhænger af, om virksomhederne faktisk udnytter de afgivne bevillinger, dels hvornår virksomhederne beslutter at iværksætte de pågældende aktiviteter, og dels hvornår virksomhederne fremsender refusionsanmodning. Som følge af disse usikkerhedsmomenter vil der ofte være afvigelser mellem de forventninger, der måtte være på tidspunktet for udarbejdelse af Finanslov hhv. Tillægsbevilling og det forbrug, som kan konstateres ved finansårets udløb.

Det konstaterede merforbrug kan hovedsageligt sammensættes som følger:

Bangladesh merforbrug	1 mio. kr.
Danmark merforbrug	1 mio. kr.
Egypten merforbrug	1,5 mio. kr.
Mozambique	1 mio. kr.
Uganda merforbrug	2 mio. kr.
Diverse mindre afvigelse	2 mio. kr.

Merforbruget i Bangladesh og Mozambique skyldes, at interessen for virksomhedssamarbejder i disse lande har oversteget forventningerne i løbet af budgetåret. Merforbruget i Egypten skyldes, at man af hensyn til opretholdelsen af aktivitetsniveauet har fremskyndet en række betalinger, mens merforbruget i Uganda kan tilskrives, at betalingsafregningerne er fremskyndet i forhold til det planlagte. Merforbruget i Danmark skyldes, at man har gennemført ét TechChange-arrangement mere i forhold til de oprindelige planer.

Ad 06.32.05 NGO-bistand

10. Projektstøtte under rammeaftaler

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
421,6	5,1	420.142.153	6.557.847

Mindreforbruget modsvares af et tilsvarende overforbrug på § 06.32.05.11. Der er således ingen afvigelse på hovedkontoniveau.

11. NGO-enkeltprojekter

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
263,4	38,4	308.712.297	-6.912.297

Merforbruget modsvares af et tilsvarende mindreforbrug under § 06.32.05.10 jf. ovenstående.

Ad 06.32.06 Overgangsbistand til det vestlige Balkan

10. Overgangsbistand til Albanien

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
35,0	-17,0	20.059.604	-2.059.604

Merforbruget skyldes hovedsageligt, at der ved afgivelse af bidrag til TBL ikke var taget højde for udbetaling af et kontraktbeløb på 75 % af kr. 2.453.150 (kr. 1.839.840).

Ad 06.33.01 Personelbistand

10. Rådgiverbistand

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
318,0	-46,0	292.330.793	-20.330.793

Rådgiverbevillingen består af mange konti. Antallet varierer fra år til år, idet hver udsendt langtidrådgiver, korttidrådgiver og udsendt og/eller lokal koordinator på styringsenheder har tilknyttet konti, der dels administreres af UM/København, dels af ambassaderne i samarbejdslandene. Det er således meget vanskeligt at budgettere nøjagtigt.

Ad 06.33.03 Blandede kreditter

10. Blandede kreditter

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
275,0	-128,3	165.417.257	-18.717.257

Merforbruget skyldes, at enkelte projekter, der forventedes påbegyndt i starten af 2003, påbegyndte implementeringen tidligere end forudset og derfor kom til udbetaling ultimo 2002.

Ad 06 33.05 Menneskerettigheder og demokratisering

10. Projekter til støtte for demokrati og menneskerettigheder

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
45,0	0,0	43.732.308	1.267.692

Der er generelt tale om et område, hvor den aktuelle politiske udvikling i samarbejdslandene giver en vis usikkerhed i planlægningen. På den baggrund har mindre justeringer i aktiviteterne medført et underforbrug på ca. kr. 1.3 mio.

Ad. 06.34.04. FN's Landbrugs,- fødevarer- og ernæringsprogrammer

10. WFP

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
170,0	22,0	169.999.999	22.000.000

Mindreforbruget, der modsvares af et merforbrug under 06.34.04.11, skyldes en fejl i indrapporteringen til TBL på underkontoniveau. Der er således ingen afvigelser på hovedkontoniveau.

11. IFAD

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
4,0	38,7	64.700.000	- 22.000.000

Se bemærkning under 06.34.04.10

Ad 06.34.06 FN's øvrige bistandsprogrammer

10. UNIDO

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
15,0	-0,3	14.173.978	526.022

Mindreforbruget skyldes tilbagebetaling af uforbrugte midler af frivillige bidrag for 2001 og tilbagebetaling af uforbrugte midler fra UNIDO's generelle budget for perioden 1996-1999.

17. Opfølgning af Det Sociale Verdenstopmøde (SOCSUM)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
-0-	1,0	-0-	1.000.000

Ved indrapportering til TBL er der fejlagtigt anført 1.0 mio. kr.. Beløbet henhører under § 06.34.06.18 .Rådgivende firmaer.

18. Rådgivende firmaer

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
1,0	0,0	2.091.198	-1.091.198

Ved indrapportering til TBL er kr. 1.0 mio. fejlagtigt anført under § 06.34.06.17. Socsum jfr. ovenstående. Afvigelsen andrager således et overforbrug på kr. 91.198.

Ad 06.35.01 Verdensbankgruppen

12. ESAF

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
0,0	23,0	21.123.304	1.876.696

Afvigelsen skyldes den faldende SDR-kurs i 2002. I maj var SDR-kursen omkring 10,50. Ultimo oktober var den faldet til ca. 10,00. TB indmeldingen tog højde for, at den evt. kunne stige igen. I stedet var kursen faldet til 9,64. på udbetalingstidspunktet.

13. IFC

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
15,0	-9,0	4.997.593	1.002.407

Mindreforbruget skyldes, at der ikke blev brug for den planlagte kr. 1 mio. til APDF konsulenttrustfonden. Grundet mindre aktivitet end forudset i Afrika, var der ved årsskiftet stadig mange midler tilbage på konsulenttrustfonden, hvorfor det blev besluttet at udskyde betalingen til 2003.

Ad 06.35.03 Regionale udviklingsfonde

13. Den nordiske Udviklingsfond (NDF)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
115,0	0,0	101.849.458	13.150.542

Det oprindeligt budgetterede beløb på 115 mio. kr. modsvarer den forpligtelse, som Danmark har påtaget sig under 3. genopfyldningsforhandlinger for Nordisk Udviklings Fond (NDF III). Indbetalingerne til NDF justeres imidlertid i forhold til Fondens udbetalinger på grundlag af rullende 3-årige budgetter.

For 2002 androg betalingerne 101.849.458 kr. Beløbet blev ved en fejltagelse ikke reguleret på TB.

06.36.02 Multilateral regional- og overgangsbistand

10. Multilateral regionalbistand

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
110,0	-21,0	102.972.144	-13.972.144

Merforbruget skyldes primært, at der skete en tidligere betaling på projektet Women and Law in Southern African og Prodeca III i Latinamerika end forventet, samt at der på tillægsbevillingen ikke blev taget højde for en tilbagebetaling af uforbrugte midler på et projekt i det Sydlige Afrika.

Ad 06.36.04 Diverse multilaterale bidrag

10. Diverse multilaterale bidrag

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
93,9	-51,0	39.932.656	2.967.344

Underforbruget skyldes hovedsageligt tilbagebetalinger af uforbrugte beløb, og at der for en række mindre projekt er sket en tidsmæssig forskydning af udbetalingerne til 2003.

20. Støtte til internationale MRD; NGO'er m.v.

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
38,0	-10,0	48.830.218	-20.830.218

På tidspunktet for udarbejdelsen af TBL var der en væsentlig usikkerhed i forbindelse med bidragene til en række NGO'er. Dette set i sammenhæng med at der ikke foretaget de skønnede tilbagebetalinger af uforbrugte midler fra tidligere projekter og den høje prioritering af området resulterede i et merforbrug på nærværende konto.

Ad 06.37.01 Humanitære organisationer under FN

13. Humanitær fødevarebistand

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
30,0	-21,4	14.916.153	-6.316.153

Reduktion i tillægsbevillingen med kr. 21,4 mio. skyldes primært, at det tidligere på året blev besluttet at tilbageholde 2. rate af den på finansloven opførte årlige bevilling til WFP på kr. 15 mio., idet WFP manglede at afslutte og indsende et betydeligt antal regnskaber. Udenrigsministeriet udbetalte dog 2. rate i slutningen af 2002, efter at have modtaget garanti for, at de manglende regnskaber ville blive indsendt indenfor en acceptabel tidsfrist.

Efter udløb af tidsfristen for afgivelse af bidrag til TBL tilbagebetalte WFP ca. 8,5 mio. kr. vedrørende uforbrugte midler fra regnskaber vedrørende tidligere år.

Ad 06.37.02 Ekstraordinære humanitære bidrag og IHB

11. IHB

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
50,0	0,0	48.122.301	1.877.699

Underforbruget skyldes primært, at et beløb på kr. 1.300.000, der var stillet til rådighed for arbejdet i Styringskomiteén for Flygtningesager i forbindelse med det Regionale Initiativ for Flygtninges hjemvenden i lande i Sydøsteuropa først vil blive endelig regnskabsført i 2003.

Ad 06.38.01

Tematiserede multilaterale bidrag

10. Tematiserede multilaterale bidrag

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
160,0	-8,0	144.728.012	7.271.988

Midlerne anvendes inden for de to temaer: HIV/AIDS og konfliktforebyggelse. Mens udbetalingerne til førstnævnte er forløbet planmæssigt, har en række andre aktiviteter indenfor konfliktforebyggelsesområdet ikke kunnet gennemføres som oprindeligt planlagt af enhederne. Der er tale om et område, hvor der på grund af den betydelige afhængighed af den helt aktuelle politiske udvikling i en række konflikter er stor usikkerhed forbundet med planlægning.